

KOULUTURVAA

1 / 2015

KIUSATTUJEN KERTOMUKSIA

MIKSUN TARINA

Miksu auttaa koulukiusattuja

KIUSATTUJEN OIKEUDET

REHTORIN HAASTATELU

Näin koulussa torjutaan kiusaamista

KAIKKI PELAA OIKEESTI

Iceheartsissa tuetaan nuoria

NYT PAINTBALL ON IN!

Päätoimittajamme testasi paintballia

AUTA KOULUKIUSATTUA

Kiusattua ei saa jättää yksinäisyyteen

KIUSATAANKO LASTASI?

TUKIPUHELIN AUTTAA

Kouluturvaa ylläpitää tukipuhelinta

Päätoimittaja
Miksu Kulechov

Taitto ja grafiikka
Suomen KT Kustannus Oy

Paino
K-Print

Julkaiseva kustantaja
Suomen KT Kustannus Oy
Kaisaniemenkatu 6A
00100 Helsinki

Asiakaspalvelu
041 723 2450
Arkisin klo 10-14
asiakaspalvelu@kouluturvaa.fi

Kotisivu
www.kouluturvaa.fi

Tukipuhelin
041 723 2470

Julkaisutiedot
1. Numero
2015

PÄÄKIRJOITUS

“Miksi kukaan ei puutu?”

Kuulen tämän lauseen vanhemmilta, koulukiusatuilta ja kiusattujen ystäviltä. Koulukiusaaminen on vakava asia. Puuttuminen on ehdotonta. Miten puuttuminen tapahtuu? Riittääkö, että koulukiusaamisesta puhutaan vai pitääkö kiusaajalle olla seuraamuksia? Entä huomioidaanko myös se, että kiusaajakin on lapsi ja voi pahoin?

Koulukiusaamiseen liittyy paljon problematiikkaa, jota olen tässä ensimmäisessä painoksessa käynyt läpi. Olen halunnut ottaa ensimmäiseen painokseen erilaisia näkökulmia. Haastattelimme muun muassa koulun rehtoria. Halusimme selvittää, miten koulussa puututaan kiusaamiseen vai puututaanko lainkaan? Haastattelimme myös koulukiusaamista tutkinutta tohtoria. Halusimme tietää, onko koulukiusaamiseen liittyvä lainsäädäntö ajan tasalla. Halusimme myös selvittää ensimmäiseen numeroon kiusattujen oikeudet ja oikeusturva, näihin kysymyksiin vastasi asiaan perehtynyt asiantuntija.

Kouluturvaa -lehden tarkoituksena on valistaa, ennaltaehkäistä ja opastaa. Haluamme olla nuoren tukena, vanhempien tukena ja myös koulujen tukena. Koulukiusaaminen on sosiaalinen ilmiö, josta ei koskaan välttämättä päästä eroon. Kuitenkin on huomioitava, että lapsella on oikeus käydä koulua rauhassa, ilman koulukiusaamista. Tämän takia puitteet koulukiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamisen lopettamiseen on oltava kaikissa koulun rakenteissa.

Haluamme olla esillä ja auttaa. Tarkoituksena on tuottaa tietoa koulukiusaamisesta. Haluamme, että koulukiusattu saa asianmukaista apua ja kiusaaminen loppuu. Haluamme myös, että vanhemmat voivat luottaa kouluihin. Jotta vanhempien luottamus turvalliseen kouluympäristöön olisi olemassa, kaikkiin kiusaamistapauksiin on puututtava, sekä kiusaaminen on otettava vakavasti. Kouluissa on oltava selkeät ja toimivat menettelyt, joilla kiusaamista kitketään ja pyritään ennaltaehkäisemään.

Tie on pitkä ja vaikea, sillä emme pysty yksin vaikuttamaan. Meidän tärkeimmät vaikuttajat olette te, lukijat. Teidän vastuulla on pitää huolta siitä, että lastanne, koulukaveritanne, teitä tai koulussanne ei kiusata. Yhdessä toimiminen tärkeän asian puolesta ratkaisee. Kun pidämme kaikki huolta lapselle tärkeistä asioista, voimme saavuttaa vain hyvää ja turvallista koulunkäyntiä.

PÄÄKIRJOITUS	2
MIKSUN TARINA	4
KOULUTURVAA VUONNA 2015	8
KAIKKI PELAA OIKEESTI	10
REHTORIN HAASTATTELU	16
"PELASTAKAA KOULUKIUSATTU"	20
PAINTBALL	24
TUKIPUHELIN	30
KIUSATTUJEN KERTOMUKSIA	32
AUTA KIUSATTUA	36
KIUSATTUJEN OIKEUDET	40
KIUSATAANKO LASTASI?	44
NETIKETTI - NETTIKÄYTTÄYTYMINEN	48
TELTTA PYSTYYN KESÄLLÄ	50

MIKSUN TARINA

Miten jalkapallosta ja grillauksesta innostunut Miksu päätyi koulukiusaamisen vastaisen lehden päätoimittajaksi? Miksu pitää työtään tärkeänä. Koulukiusaamista kokee ja näkee jokaisessa koulussa. Miksu uskoo että hänen tarinansa ja kokemukset voivat auttaa jokaista koululaista.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Mikään ei ole niin raskasta kuin kiusatun arki. Kouluun ei tee mieli mennä, kun siellä kohtaa pahaa. Kotonakaan ei voi olla, kun kouluun pitäisi mennä. Voiko tällaisen yhtälön avulla oppia tai saavuttaa mitään?

Kiusaaminen oli koulunkäynnin arkea
Näin kiusaamista päivittäin koulussa. En aluksi välittänyt, oli jopa hauskaa, kun koulussa kiusattiin luokan priimusta. Kaikki muuttui kun jouduin itse kiusatun kohteeksi. En ymmärtänyt aluksi miten tämä oli mahdollista? En käsittänyt miksi minua kiusataan, miksi saan kestää tällaisesta. Lopulta ymmärsin kuinka raskasta on olla kiusattu. Apua ei 2000-luvun alun kouluissa ollut saatavilla oikein millään tavalla. Tilanne oli huolestuttava. Kiusattu jäi omiin oloihin.

Jalkapallosta tukea

Ainoa tie ulos kiusaamisesta oli jalkapallo. Minulle jalkapallon pelaaminen oli hengähdys ikävästä koulunkäynnistä. Jalkapallossa kaikki olivat samassa joukkueessa. Tarkoituksena oli tehdä maali. Jokaisella oli oma paikka, kärki hakee vetopaikkaa ja toppari hoitaa alkertaa. Olimme kaikki sovussa taustasta

huolimatta. Ihmettelin nuorena, miksi koulunkäynti ei ole samanlaista. Jos koulunkäynnissä on tarkoituksena menestyä opinnoissa, miksi emme tue toisiamme niin kuin teimme jalkapalloa pelatessa?

Kiusaajat eivät ole huonoja ihmisiä

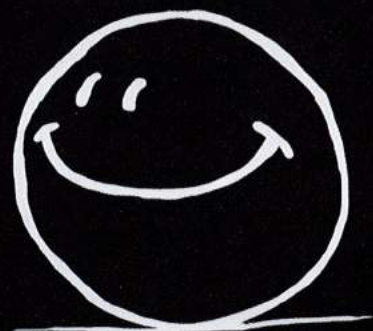
En usko, että kiusaajat ovat huonoja ihmisiä. Olen tavannut koulukiusaajia koululaisten jälkeen ja osalla menee hyvin, elävät normaalia elämää. Mielestäni ongelma on käyttäytymisessä. Kouluissa ja kotona on valistettava, että kiusaaminen on väärin. Jos kiusaajan sosiaalinen piiri paheksuu kiusaamista, kiusaaminen lakkaa.

Työ jonka parissa on hyvä olla

Olen onnellinen, että kirjoitan aiheesta, josta välitän erittäin paljon. Koulukiusaaminen on aihe, jonka parissa pääsee auttamaan nuoria. Mielestäni nuoret tarvitsevat paljon apua, nuorena ei ole helppo hakea apua tai tukea. Kukaan kavereistani ei hakenut apua joutuessaan koulukiusaamisen uhriksi, en myöskään minäkään, vaikka olisin sitä tarvinnut. Mielestäni olen saanut unelmaduunin. Pääsen auttamaan nuoria omilla kokemuksillani ja mikä parasta, tiedän mistä puhun.»

**KOULUTURVAA -
TUKIPUHELIN
AUTTAA
KOULUKIUSATTUJA.**

**SOITA:
041 723 2470
PUHUMINEN AUTTAA...**

Lapsuus betonilähiöissä

Vartuin kouluikäni lähiöissä. Ensin Tampereen Hervannassa, josta muutimme Vantaan Kulomäkeen. Kulomäessä jalkapalloa pelattiin niin Korson palloseuran riveissä kuin myös kavereiden kanssa viikonloppuisin ja koulupäivien jälkeen. Koulukiusaamisesta ei juurikaan puhuttu missään. Sitä tapahtui ja siihen puututtiin opettajien toimesta, jos sattui silmään. Kaveriporukassani oli maahanmuuttajia. Tiesin, että moni on joutunut koulukiusaamisen uhriksi. Se oli valitettavaa, mutta asiaa ei otettu esille. Jos koulukiusaamiseen olisi tuolloin 15 vuotta sitten puututtu paremmin ja valistustyö olisi tehty onnistuneesti, olisi koulukiusaamista tänä päivänä vähemmän.

Televisiosarjasta päätoimittajaksi

Kun sain tietää Kouluturvaa -lehestä, innostuin projektista. Edellinen projekti päättyi televisioon, kun kansainvälinen mediakonserni halusi näyttää koko Suomelle pienen yrityksemme toimintaa. Edellisessä projektissa pääsin työllistämään syrjäytyneitä nuoria. Opetin siis nuoria käymään töissä, ja monet Helsingin nuorista ovatkin ahertaneet työkokemusta entisessä yrityksessäni. Lehden päätoimittajana oleminen on kuitenkin astetta haasteellisempaa. Aihe on minulle erinomainen. Tiedän koulukiusaamisen, tiedän miltä se tuntuu ja mitä se voi saada aikaiseksi. Vaikea tehtävä kuitenkin liittyy siihen, miten saan valistettua nuoria ja vanhempia koulukiusaamista vastaan. Aihe on tärkeä ja ajankohtainen. En halua olla saarnaaja vaan haluan, että nuoret kuuntelevat. Edellisessä työssä opin sen, että nuoriin on saatava kontakti. Ilman kontaktia nuoriin, työ voi olla erittäin haastavaa.

Miksi juuri minä?

Moni voi kuvitella, että miten ailahteleva reality -sarjan päähenkilö olisi oikea henkilö valistamaan nuoria tai vanhempia? Vas-

taus on siinä, että nuoret eivät vain kertakaikkiaan kuuntele Äiti Teresan -tyyppistä hahmoa. Kun minä ja Äiti Teresa kävellään luokkahuoneeseen ja pidetään oppilaille luento koulukiusaamisesta, tiedän tasan tarkaan kumpaa meistä oppilaat kuuntelevat. Vanhemmat taas luottavat minuun, koska muutkaan keinot eivät ole toimineet.

Työ alkaa kuuntelemalla kiusattuja

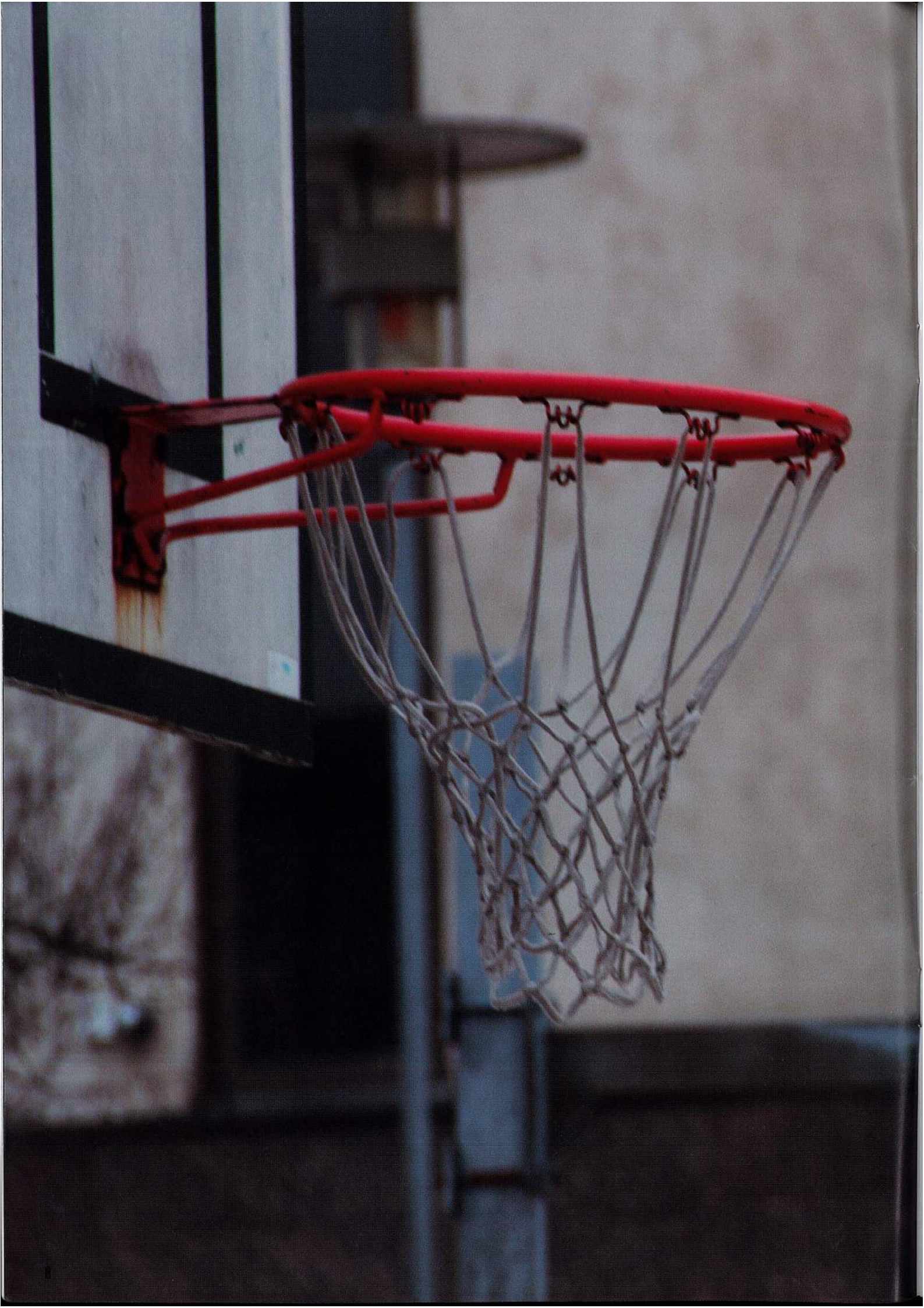
Kiusaaminen ei välttämättä lopu ennen kuin joku puuttuu asiaan. Jotta kiusaamiseen puututtaisiin nykyistä enemmän, yleisön on tiedettävä kuinka vakavasta asiasta puhutaan. Moni ei välttämättä tiedä tai muista miltä tuntuu olla koulukiusattu. Meidän tehtävänä on muistuttaa ja viestittää. Haluamme, että yleisö tietää kuinka raskasta taakkaa koulukiusattu kantaa.

Autamme myös kiusaajia

Koulukiusaaja voi kiusaamisestaan huolimatta voida sisältä pahoin. Haluamme myös auttaa koulukiusaajia lopettamaan kiusaamisen. Kiusaajan henkinen pahoinvointi voi lähteä kotioloista tai kaveripiiristä. Avun on oltava saatavilla myös koulukiusaajalle.

Vanhemmilla on tärkeä rooli

Vanhempien on välillä vaikea tietää, kiusataanko lasta koulussa. Lapsi ei välttämättä kerro kiusaamisesta vanhemmilleen. Vanhempien on siten oltava aktiivisia, ja heidän tulisi kysyä lapselta ja lapsen kavereilta, miten koulussa on mennyt. Myös hyvä vuorovaikutus vanhempien ja koulun henkilökunnan välillä on avain kouluturvaan. Pyrin myös itse olemaan vanhempien tukena ja tietolähteenä. Haluan, että vanhemmat voivat laittaa lapsensa kouluun ilman pelkoa siitä, että lapsi joutuisi koulukiusatuksi. ■

KOULUTURVAA VUONNA 2015

Kouluturvaa -lehden tarkoituksena on valistaa ja ennaltaehkäistä koulukiusaamista. Vuoden 2015 aikana tarkoituksena on julkaista tärkeää tietoa liittyen koulukiusaamiseen seuraavan kolmen numeron aikana.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Valvistustyö on tärkeä työkalu koulukiusaamista vastaan. Kouluturvaa -lehti pyrkii tuomaan esille koulukiusaamisen ongelmat, joita nuoret kohtaavat arkipäiväisessä koulunkäynnissään. Valistustyöhön kuuluu koulukiusaamista koskevan tiedon levittäminen koululaisille, koulun henkilökunnalle, vanhemmille sekä viranomaisille ja päättäjille.

Keskustellaanko koulukiusaamisesta tarpeeksi?

Koulukiusaamisesta voidaan keskustella enemmän kuin koskaan, sillä koulukiusaamista tapahtuu kaikissa kouluissa ja ongelmia ei ole ratkaistu. Tällä hetkellä koulukiusatuilla ei ole sellaista apua välttämättä tarjolla, jolla kiusattu saisi kiusaamisen loppumaan. Koulukiusaamiseen puuttuminen riippuu kiusatusta, koulun henkilökunnasta ja muiden oppilaiden toiminnasta. Koulukiusaamisesta tulisi puhua mahdollisimman paljon kouluissa, jotta oppilaat ymmärtäisivät miten koulukiusaamiseen tulisi suhtautua.

Miksi Kouluturvaa -lehdellä on tärkeä rooli keskustelussa?

Kouluturvaa -lehti toimii koulukiusattujen äänenä. Koulukiusattu ei aina kerro kiusaamisesta vanhemmilleen tai koulun opettajille. Tämä on huolestuttavaa. Saamme yhteydenottoja nuorilta, jotka kärsivät koulukiusaamisesta päivästä toiseen. Nämä tapaukset tulevat harvoin ilmi. Meidän tehtävänä on tuoda esille se tuska, jota koulukiusaaminen tuottaa.

Vuoden 2015 teemat

Tämän vuoden aikana tulemme käsittelemään koulukiusaamista eri näkökohdista. Julkaisemme erilaisia kertomuksia koulukiusaamisesta ja pyrimme laajentamaan tukipuhelimen toimintaa.

Tukipuhelin on vuoden 2015 juttu

Tukipuhelimen avulla saamme suoraa kontaktia koulukiusatuilta. Kun nuorta ahdistaa, on vaikea purkaa ahdistusta lähimmäisille. Tukipuhelimen tarkoituksena on purkaa nuoren ahdistus ja etsiä keinoja, jolla koulukiusattu voi selvitä kiusaamisesta. Toivomme, että saamme tukipuhelimeen myös yhteydenottoja koskien pelkästään kysymyksiä koulukiusaamisesta. Tukipuhelimeen soittaakseen ei tarvitse olla kiusattu. Voit olla myös sivusta seuraaja, joka haluaa tietää miten kiusattua voi auttaa.

Rohkeudella kiusaaminen loppuu

Koulukiusaaminen loppuu, kun rohkeus astuu esiin. Kouluturvaa -lehden tarkoituksena on rohkaista niin nuoria, kuin aikuisia puuttumaan koulukiusaamiseen. Puuttuminen vaatii rohkeutta. Myös avun tai tuen hakeminen vaatii rohkeutta. Jos jokainen kiusattu rohkenisi hakemaan apua ja jokainen, joka näkee koulukiusaamista rohkenisi puuttua kiusaamiseen, kiusaaminen saataisiin kuriin. Jokaisen on kuitenkin otettava askel kohti turvallista oppimisympäristöä. Näin me teemme myös täällä Kouluturvaa -lehdessä, sillä tämänkin lehden julkaiseminen vaatii myös rohkeutta. Me haluamme puuttua kiusaamiseen ja haluamme, että myös muut seuraavat meidän jalanjalkia.

Luvassa on suuri työtaakka

Tiedämme, että emme pääse eroon koulukiusaamisesta yksin. Siksi toivomme, että tarinamme ja kertomuksemme koskettavat sinua. Meidän tarkoituksena on levittää kiusaamisen vastaista sanaa ja antaa tukea kiusatuille. Me emme pärjää tässä yksin, siksi sinun huomiosi on meille tärkeä. Levitä sanaa ja auta koulukiusattuja. ■

ICEHEARTS - KAIKKI PELAA OIKEESTI

Kerromme sinulle seuraavaksi toimintamallista, joka lähti liikkeelle auttamisesta. Nykyisin iceheartsin toimintamalli on laajentunut useammalle paikkakunnalle, malli siis toimii. Iceheartsin toiminta tukee nuoria hämmästyttävän koskettavalla tavalla. Toiminnanjohtaja ja perustaja Ville Turkka haluaa toimintamallista kansallisen, mutta kiirettä ei ole. Auttamistyö ottaa aikansa. »

“KAIKKI PELAA OIKEESTI”

Näin lausuu Iceheartsin toiminnanjohtaja Ville Turkka. Icehearts tunnetaan joukkueena, jossa annetaan kaikille mahdollisuus. Toimintaan kuuluu paljon muuta. Kouluturvaa -lehdelle selvisi, että kyseessä on koskettava toimintamalli, joka tukee nuoria.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Mikään ei ole niin hienoa kuin toisen auttaminen. Kun tutustuin Iceheartsin toimintaan, olin koskettunut. Icehearts tekee tärkeää työtä nuorten parissa. Kyseessä on ainutlaatuinen tapa saada nuoriin kosketus ja auttaa nuoria elämässään. Icehearts on Suomen Icehearts ry:n harjoittama toimintamalli, joka on suunnattu pojille ja tytöille. Kyseessä on varhaisen puuttumisen toimintamalli. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa?

Icehearts tarkoittaa toisen ihmisen huomioon ottamista ja sympatiaa. Tarkoituksena on auttaa nuoria esikoulusta aina kutsuntoihin saakka. Icehearts tarjoaa pitkäkestoista ja ammatillista kasvun tukea lapsille ja perheille, jotka ovat tuen tarpeessa. Iceheartsissa valitaan tuen tarpeessa tarvitsevista yksi joukkue, joka toimii 12 vuoden ajan. Joukkueita ohjataan kasvattajan voimin, joka omaa ammatilliset pätevyudet joukkueen johtamiseen. Joukkue tekee kaikkea yhdessä. Pelaa, harrastaa ja oppii.

Kyseessä on siis urheilujoukkue, joka sisältää paljon muutakin. Kun iceheartsista puhuu muiden sporttaajien kanssa, toiminta saa kannatusta. Tämä ei ole itsestäänselvyys vaan iceheartsin maine nuorten kesken on saavutettu pitkän kehityksen aikana. Toiminnan aloitti Ville Turkka isänsä kanssa vuonna 1995. Tänä päivänä joukkueita löytyy eri paikkakunnilta ja Ville haluaa mallista kansallisen. Malli toimii hyvin, mutta resurssit eivät vielä riitä kattamaan koko Suomea.

Icehearts pyrkii toiminnallaan ennalta-ehkäisemään ja edistämään hyvinvointia. Icehearts on tärkeä niille nuorille, jotka ovat Iceheartsissa mukana. Icehearts on toiminut jo niin pitkään, että osasta nuorista on jo kasvanut aikuisia. Toimintamallin tarkoituksena on ollu tuki niin vapaa-ajalla kuin myös koulussa. Iceheartsin tarkoituksena on kasvat-
taa nuoresta joukkueen jäsen, joka ottaa huomioon myös muut kuin itsensä. Joukkueessa nuorukaiset saavat tasapuolisesti peli-aikaa. Toiminnanjohtaja Ville Turkka on työskennellyt nuorten parissa jo vuosikaudet, myös opettajana. Päätimme haastatella Villeä ja kysyä mistä Iceheartsissa on oikein kysymys. »

Toiminnanjohtaja Ville Turkka, mikä on Icehearts?

Tämä on tämmöinen urheiluseura, joka on tehty eri tarkoitukseen kuin tavallinen urheiluseura. Eli meille otetaan joukkueeseen lapsia jotka tarvitsevat tukea eri syistä. Aikanaan perustin tämän seuran, kun olin aikanaan lastenkodissa töissä, jossa tapasin murros-iässä olevia nuoria, jolla oli paljon erilaisia ongelmia. Kun puhuin näiden nuorten kanssa, huomasin, että yhteinen tekijä oli se, että näillä nuorilla ei ollut mitään harrastusta lapsuudessaan.

Mielestäni harrastaminen on tärkeä elementti lapsuudessa. Sitten vuonna 1995 kehitin tämän mallin, joukkue, jolla voitaisiin ennalta-ehkäistä nuorten tulevia ongelmia auttamalla lapsia kasvussa järjestämällä ohjattua toimintaa. Ja tämäkin on vain yksi osa meidän toiminnasta, sillä ongelmat eivät ole vain vapaa-ajalla. Tuemme myös nuorta niin koulussa kuin kotona.

Jotta lapsesta voi tulla ehyt aikuinen se vaatii hyvää ympäristöä kasvuun. Nuorilla pitäisi olla vanhemmat, jolla on riittävästi rahaa tukea lasta ja tärkeimpänä vielä se, että perheestä löytyy rakkaus, jolla tuotetaan perustarpeet, kuten lämpöä, ravintoa ja lepoa. Rakkaus on myös sitä, että nuori kokee itsensä halutuksi ja häneen uskotaan.

Joka kerta kun nuorelle tulee kasvuun liittyviä ongelmia koulussa, kotona tai vapaa-ajalla icehearts pyrkii olemaan tässä nuoren tukena. Osalla nuoristamme on ollut esimerkiksi sellaisia, joiden perheessä on voinut olla rahapulaa, eikä lapselle ole voitu toteuttaa kaikkia mahdollisuuksia mitä lapsi tarvitsee. Iceheartsin filosofiaan kuuluu myös se, että harrastaminen on ilmaista.

Mitä arvoja icehearts edustaa?

Hyviä suomalaisia perusarvoja, pidetään huolta toisistaan, opetetaan välittämään muista ja opetetaan noudattamaan aika-tauluja. Opetetaan tekemään ryhmässä töitä ja opetetaan sosiaalisia taitoja, sekä opetetaan tavoitteiden tekemistä ja saavuttamista. Ihan normaalia ihmiselämää. Tietysti ihmissuhteen merkitystä ei voi

jättää mainitsematta. Joka ikinen ihminen tarvitsee hyvän ihmissuhteen ja kaikilla ei välttämättä sitä ole. Tämä on hyvä paikka opetella. Pojat oppivat tuntemaan toisensa ja tietävät, että on joku joka auttaa tarvittaessa.

Mitä onnistuminen merkitsee sinulle?

Huomasin isäni kanssa nopeasti, että pojat, vaikka heitä ei velvoitettu ihmissuhteisiin, niin me annettiin lapsille käyttöön meidän omat persoonat. Meillä ei ollut kiire mihinkään. Kyllä makein homma on se, kun näkee, että lapset pärjäävät myöhemmin. Jo kuudes joukkueen kasvatti saa lapsen tänä vuona.

Uskoisitko, että myös vanhempia, esimerkiksi 20-30 v. ikäluokassa voitaisiin auttaa?

Ei niin helposti. Sillä jos perusrakenne turva puuttuu on hankalampaa auttaa tälläistä henkilöä. Henkilön elämässä olisi tarvittu Iceheartsin kaltaista mallia, jotta perusrakenne ja turva olisi kunnossa. Me olemme kuitenkin nuoren tukena eskarista armeijaan. Tottakai apua voitaisiin antaa, mutta tuossa iässä se vaatisi melkeimpä yhden aikuisen rinnalle jatkuvasti ja se olisi kallista. Nuorissa polvissa voidaan yhteen joukkueeseen ottaa esimerkiksi kaksitoista nuorta kerrallaan.

Mihin sinä, Ville itse uskot?

Hyviin ihmisiin, hyviin arvoihin. Tietysti siihen, että muutosta voitaisiin tehdä helpommin kuin yhteiskunnassa ajatellaan. Meillä on yhteiskunnassa hirveä hätä tehdä muutoksia, eikä osata ottaa rauhassa ja käydä eri vaihtoehtoja läpi. Vyön kiristäminen ei ole aina oikea ratkaisu. Yksi asia yhteiskunnassa pitäisi muuttaa ja se on se, että kaikista pidettäisiin huolta.

Icehearts on laajentunut moneen kaupunkiin, malli ilmeisesti toimii?

Iceheartsiin luotetaan ja olemme tärkeä tekijä nuorten parissa. Laajentuminen on tapahtunut pikkuhiljaa, mutta emme ihan vielä toimi valtakunnallisesti. Meillä ei ole ikinä ollut kiirettä vaikka Iceheartsille on tarvetta. Iceheartsille urheilun merkitys on ollut tärkeä, mutta meitä on myös kiinnostanut miten pelaajat voi muutenkin.

Aina kun tavattiin poikien kanssa harjoituksissa, katsoin jokaista poikaa silmiin. Tarkoituksena oli varmistaa oliko kaikki hyvin. Jos ei ollut, tunnistin sen, ja lähdettiin selvittämään ja auttamaan nuorta. Sosiaalityö on verbaalista peliä, mutta jos kotona ei ole esimerkiksi luettu satuja tai hirveästi keskusteltu muuten asioista, niin on hankalaa kuvailla omia tunnetiloja. Me yritämme näin tunnistaa tunnetilat.

Oliko teillä esikuvia?

Ei oikeastaan. Lähdettiin vain ensin auttamaan yhtä poikaryhmää. Toiminta on sitten kasvanut useampaan joukkueeseen ja eri lajeihin, nyt pelataan esimerkiksi jääkiekkoa, jalkapalloa ja salibandyä. Ei kyllä aluksi ollut ajatusta näin laajasta toiminnasta. Malli kuitenkin kertoo, että homma toimii oikeasti. Ajattelin vaan aluksi, että tästä tulee paras lätkäjengi, joka voi olla. Ei oltu paras, mutta tajusimme, että ei voi tulla parhaaksi, kun lapset olivat niin stressaantuneita ja väsyneitä omassa elämässään. Halusimme auttaa tässä.

Mitä taitoja vaaditaan, kun ollaan tekemisissä nuorten kanssa?

No tietenkin sosiaaliset taidot on osattava. Pitää tuntea nuoret ja olla muutenkin kärsivällinen. Nuori kyllä huomaa, jos et ole oma itsesi, tällöin voi menettää uskotavuuden, eikä nuori enään kuuntele.

Olet toiminut luokanopettajana, törmäsitkö koulukiusaamiseen?

Kyllä.

Miten kiusaamiseen puututtiin?

Itse kielsin sen täysin. Sitä ei saanut tapahtua, mutta jos tapahtui asia selvitettiin ja tehtiin sovinto.

Miten koulukiusaamista saataisiin vähennettyä?

Opettajilla on tärkeä rooli. Opettajien on puututtava koulukiusaamiseen enemmän. Tiedän, että opettajilla on muutakin tekemistä kuin valvoa koulukiusaamista, mutta vastuu on kannettava.

Oletko kokenut omassa nuoruudessa koulukiusaamista?

Kyllä. Olen ollut kiusattu ja kiusaaja. Kou-

luissa on aina kiusattu, se on luonnollista. Koulun tehtävänä on kuitenkin ennaltaehkäistä ja puuttua kiusaamiseen.

Mitä neuvoa antaisit kiusatulle?

Neuvoisin ennemmin kouluja puuttumaan kiusaamiseen ja kertomaan kiusaamisesta. Koulun ja opettajien vastuulla on pitää huolta siitä, että koulussa ei kiusata.

Miten Icehearts auttaa koulussa?

Icehearts toimii koulun ja kodin välisenä yhdistäjänä. Haluamme, että joukkueen pelaajat voivat hyvin koulussa ja kotona. Meidän tehtävänä on olla täydentävänä tukena.

Oletteko koulujen kanssa tekemisissä?

Kyllä, joskus käydään myös paikanpäällä esittelemässä Iceheartsin toimintaa. Iceheartsin pelaajat seulotaan jo eskarista ja ensimmäisiltä luokilta. Käymme koulujen kanssa keskusteluja tukea tarvitsevista.

Onko pelaajianne kiusattu koulussa?

Varmasti sitä jokainen kokee tai näkee. Me puutemme ja välitämme myös viestiä kotiin. Ilmoitamme tästä myös koululle, jos kiusaaminen ei ole tiedossa.

Mitä tarkoittaa "Kaikki pelaa oikeesti"?

Se tarkoittaa sitä, että iceheartsissa kaikki pelaajat saavat yhtä paljon peliaikaa taidosta riippumatta. Meillä kaikki pelaajat ovat tasa-arvoisia ja haluamme opettaa nuorille, että ottavat myös muut huomioon.

Miten Iceheartsin toimintaa voi tukea?

Icehearts toimii erilaisin rahoituksin ja lahjoituksin. Kustannukset ovat korkeat, sillä pyrimme, että toimintaan voisi osallistua myös lapset, jotka ovat vähä-varaisista perheistä. Otamme vastaan esimerkiksi lahjoituksia, ja toimintaa voi tukea olemalla Sydänkummi. Sydänkummina voi valita mitä Icehearts -joukkuetta haluaa tukea. Maksuilla katetaan joukkueen kustannukset.

Lähteekö Vileltä vielä lämäri?

Kyllä lähtee. ■

REHTORIN HAASTATTELU

Kouluturvaa -lehti haastatteli Vantaan Jokiniemen koulun apulaisrehtoria Erkki Kärkkäistä. Halusimme selvittää, miten koulussa ennalta-ehkäistään ja puututaan koulukiusaamiseen. Kärkkäisen mukaan oppilaitoksessa on nollatoleranssi koulukiusaamiselle.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Erkki, kuinka kauan olette toimineet apulaisrehtorina?

Noin kahdeksan vuotta.

Ja mikä on parasta työssänne?

Parasta työssäni on se, että työ on monipuolista ja työ koostuu niin aikuisyhteisöstä, kuin eri ikäisistä opiskelijoista aina ensimmäisestä luokasta yhdeksänteen luokkaan saakka. Joukkoon mahtuu monenlaista persoonaa.

Jokiniemen koulussa on ajatus siitä, että kaikki oppilaat hyväksytään, mitä tämä tarkoittaa?

Alun perin kun koulu perustettiin vuonna 1997, koulu perustettiin kyseisen alueen kaikille lapsille taustoista ja ominaisuuksista riippumatta. Koulussamme on esimerkiksi kahdeksan erilaista vammaisryhmää, joista esimerkiksi kolme on autismiryhmää ja kolme vaikeasti vammaisten ryhmää. Koulussamme on tärkeää, että jokainen voi opiskella omaan tahtiinsa.

Tapahtuuko koulussanne koulukiusaamista?

Tapahtuu. Sellaista koulua ei olekaan, jossa ei tapahtuisi.

Millaisessa muodossa koulukiusaamista tapahtuu?

Monennäköisessä, riippuen tietenkin iästä. Alakoulussa voi olla välituntisin poikien välistä jäynää ja taas tytöillä on erilaista. Yläkoululle siirtymisessä taas on lisääntynyt nettikiusaaminen, josta on vaikea tietää, koska se ei välttämättä näy koulussa.

Miten koulukiusaamiseen puututaan?

Kaikkein tärkeintä on se, että kun oppilas tulee kertomaan koulukiusaamisesta, asiaa ei saa vähätellä. Opettajan on otettava asia vakavasti ja selvitettävä. Meillä on koulukiusaamiseen monenlaisia puuttumiskeinoja. Esimerkiksi ala- ja yläkoulun puolella on kahden opettajan pitämät kasvatuskeskustelut tilanteista. Mutta jos on sellainen tilanne, että kiusaaminen jatkuu niin seuraavana keinona käytetään KiVaa eli kiusaamisen vastaista toimenpideohjelmaa, joka on käytössä myös muissa kouluissa.

Molemmissa keskusteluissa tehdään kirjallinen raportti ja keskustelu käydään sekä kiusatun ja kiusaajan välillä ja lopuksi tehdään sovinto. Tarvittaessa koulusta ollaan myös yhteydessä vanhempiin ja jos kiusaaminen jatkuu asia siirtyy rehtorin alaisuuteen.

Koulussamme on myös ennalta-ehkäiseviä toimintatapoja. Esimerkiksi seitsemännelle luokalle tullessa kouluohjaaja käy tutustumassa eri lapsiin. Samoin käytössä on ryhmäytymistä, jossa keskustellaan oppilaiden kanssa. Kouluohjaaja valistaa koulukiusaamiseen liittyviä ongelmia ja toimintatapoja. Samoin nuorisoohjaaja on yläkoulun puolella vetänyt myös poikakerhoja, jossa koulukiusaamista pyritään ennalta-ehkäisemään.

Tuleeko moni oppilas kertomaan kiusaamisesta?

Kaiken kaikkiaan tämän koulun vahvuus on se, että koulussa ei ole turhaa auktoriteettia vaan oppilaiden ja opettajien välit ovat aika suorat ja asioista uskalletaan puhua. Mutta kuitenkin kertominen on niin henkilökohtaista. Olemme kuitenkin aina täsmämentäneet, että koulun henkilökunta voi puuttua kiusaamiseen vasta kun kiusaaminen on tiedossa.

Kuinka suuri rooli opettajalla on koulukiusaamisessa?

Tosi suuri rooli. Samoin rehorillakin, vaikka rehtorit tulevat

koulukiusaamistapauksiin vasta myöhäisemmässä vaiheessa, jos kiusaaminen ei lopu. Koulukiusaamistapauksissa koulussamme on toimenpiteinä useita eri portaita, jossa koulukiusaamiseen pyritään puuttumaan. Tämän takia kiusaamistapaukset tulevat harvemmin rehtorille saakka, sillä kiusaamiseen on päästy puuttumaan jo alemmilla portailla. Rehtorin läsnä-olo erittäin vakavissa tilanteissa on tärkeää. Meillä on erittäin tarkka rakenne tässä prosessissa, jotta prosessi toimii hyvin, sillä meidän työhön liittyy tietenkin myös paljon muutakin.

Millainen rooli on koulukiusaamista sivusta seuraajilla?

Muiden oppilaiden rooli on erittäin tärkeä, kun mietitään, että koulukiusaaminen tulisi esille. Tämä johtuu siitä, että koulukiusattu ei välttämättä uskalla itse kertoa kiusaamisesta. Meillä myös tehdään koulukiusaamiskartoituksia nimettömällä kysymyksillä, joista myös selviää koulukiusaamistapauksia muilta kuin kiusatuilta itseltään.

Ilmoitetaanko koulukiusaamisesta vanhemmille?

Ilmoitetaan tottakai, sekä kiusatun vanhemmille, että kiusaajan vanhemmille. Varsinkin, jos kiusaaminen ei lopu niin vanhemmat tulevat mukaan.

Valistetaanko koulussanne koulukiusaamisen ongelmista?

Kyllä.

Entä opettajille?

Opettajien kanssa käydään jatkuvasti puhetta aiheesta ja koulussamme on pitkään talossa olleita opettajia, jotka tietävät tämän rakenteen ja osaavat puuttua asiaan. Vaikka koulussamme on yli 700 oppilasta, koulu on kuitenkin hyvin pieni. »

Koulumme oppilaat käyvät eri opettajien tunneilla jatkuvasti ja oppilaat tiedetään hyvin. Näin opettajat myös pystyvät keskustelemaan oppilaiden tilanteista paremmin, kun jokainen oppilas tulee huomioituksi. Meillä on hyvin yksilökeskeinen koulu.

Entä valistetaanko koulukiusaamisesta opettajien sijaisille?

Meillä on todella paljon sijaisia. Sijaiset ovat usein lyhytaikaisia parin päivän verran. Sijaisten kanssa ei käydä samalla tavalla asioita läpi kuin vakituisten kanssa. Tietenkin jos tulee ilmi koulukiusaamista myös sijaisten tehtävänä on puuttua kiusaamiseen.

Jos koulussa esiintyy koulukiusaamista, mitä oppilaan tulisi tehdä?

Kaikkien tärkeintä on tulla sanomaan kiusaamisesta. Muuten asia jää pinnan alle. Kertominen vaatii rohkeutta.

Tarjotaanko koulussa tukea tai apua koulukiusatuille?

Meillä on vertaissovittelua, jossa käydään pieniä riitoja. Sitten on koulu-ohjaaja keskusteluapuun, kyse on ennalta-ehkäisystä. Tarvittaessa käytössä on myös koulupsykologi ja koulukuraattori.

Voiko koulukiusaamisesta päästä kokonaan eroon?

Ei. Se on semmoinen juttu, että sitä tulee aina olemaan, mutta koulun tehtävänä on puuttua koulukiusaamiseen ja valistaa oppilaita sekä opettajia koulukiusaamista vastaan. Jos jokin koulu väittää, että koulukiusaamista ei tapahdu, se on täyttä puppua. Ihan varmasti tapahtuu koulukiusaamista. Tärkeää on, että asiat otetaan tosissaan ja viedään eteenpäin.

Tulisiko koululla olla enemmän työkaluja puuttua koulukiusaamiseen?

Minusta on erittäin tärkeää, että puuttuminen on jo rakenteis-

sa. On oltava olemassa valmiit prosessit pienille ja isoille jutuille. Opettajan on näin helppoa lähtemään selvittämään ja puuttumaan koulukiusaamiseen, samoin yhteistyö on helpompi muodostaa kaikkien tapauksien osallisten kanssa. Jos koulussa on nämä perustukset kunnossa, sitten on riittävät edellytykset puuttumiseen.

Millaisia seuraamuksia on koulukiusaajille?

Hirveän vähän tänä aikana on jälki-istuntoja. Enemmänkin luotetaan keskusteluihin. Rangaistuksia ei käytetä, vaan pyrimme yhdessä asianosaisten ja vanhempien kanssa selvittää ja viedä asiaa eteenpäin. Tietenkin voi olla kyseessä myös määrä-aikainen erottaminen. Mutta näin tapahtuu harvoin. Tärkeintä on antaa myös apua kiusaajalle, jotta kiusaaminen loppuu.

Toimivatko nämä seuraamukset?

Se riippuu tapauksesta. Asia viedään niin pitkälle eteenpäin, että kiusaaminen loppuu.

Mikä on ollut opetusuranne koskettavin hetki?

Eräs tyttö-oppilas kamppaili peruskoulun suorittamisesta. Hänen taustansa ja olosuhteet olivat vaikeat. Kun hän sai päättödistuksen, oli erittäin liikkuttavaa nähdä hänet päättäjaisjuhlissa seisomassa rivissä. Tämä työ on erittäin palkitsevaa tällä tavalla kun näkee kasvua ja onnistumista.

Onko teillä ehdotuksia miten koulukiusaamista voitaisiin ehkäistä paremmin?

Kouluissa on oltava hyvät rakenteet koulukiusaamiseen. Opettajien on voitava helposti sitoutua prosessiin, eikä koulukiusaamista saa missään nimessä vähätellä. ■

“PELASTAKAA KOULUKIUSATTU”

Kouluturvaa -lehti haastatteli tutkijatohtoria, joka on tehnyt ansiokasta tutkimustyötä liittyen koulukiusaamiseen. Oikeustieteen maisteri ja hallintotieteiden tohtori Niina Mäntylä Vaasan yliopistosta on tutkinut koulukiusaamista “Pelastakaa koulukiusattu”-nimisessä tutkimuksessa.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Kuka valvoo, että koulun henkilökunta hoitaa vastuunsa koulukiusaamistapauksessa? Tarjoaako nykyinen lainsäädäntö puitteet kiusatun oikeusturvalle vai tulisiko lainsäädäntöä kehittää? Vaasan yliopiston toteuttama ja Kunnallissalan kehittämissäätiön rahoittama “Pelastakaa koulukiusattu”-tutkimus antaa ajantasaista tutkimustietoa koulukiusaamisesta ja nykyisestä lainsäädännöstä liittyen koulukiusaamiseen. Kouluturvaa -lehti päätti haastatella tutkimuksen hankejohtajaa Niina Mäntylää tutkimuksesta.

Niina Mäntylä, mitä pelastakaa koulukiusattu -tutkimusjulkaisussa tarkastellaan ja miksi kyseinen aihe on tärkeä?

Julkaisussamme tarkasteltiin koulukiusaamista peruskouluissa ja erityisesti koulukiusatun oikeusturvakeinoja, kuten esimerkiksi kanteluiden mahdollisuutta tilanteissa, joissa koulun henkilökunta ei puutu riittävästi koulukiusaamiseen. Myös vahingonkorvausoikeudellinen ja rikosoikeudellinen vastuu nostettiin esille. Oikeusturvan näkökulmasta koulukiusaamistutkimusta on olemassa vain vähän ja kiusaaminen on edelleen vakava ongelma kouluissamme. Huoltajat myös tuntevat heikosti oikeusturvakeinoja kiusaamistilanteissa.

Onko koululla tai oppilaitoksella velvollisuus puuttua koulukiusaamiseen?

Koulun aikuisilla on aina velvollisuus puuttua kiusaamiseen. Tähän velvoittavat mm. perus- ja ihmisoikeudet, lapsen oikeuksien sopimus sekä perusopetuslain 29 § (oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön). Velvollisuus syntyy kun koulu tulee tietoiseksi kiusaamisesta, siksi kiusaamisesta olisi tärkeää kertoa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa jollekin aikuiselle. Koululla on

myös vastuu selvittää kiusaamistapaukset sekä käyttää kaikkia käytettävissä olevia keinoja kiusaamisen lopettamiseksi.

Kuka valvoo, että koulu tai oppilaitos hoitaa velvollisuuden puuttua koulukiusaamiseen?

Aluehallintovirastot valvovat kanteluiden kautta puuttumista, samoin ylimmät lainvalvojat (eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskansleri). Kunnalla puolestaan opetuksen järjestäjänä on vastuu huolehtia, että kouluilla on käytössään suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Usein unohtuu, että kunnan vastuulla on myös valvoa tämän suunnitelman noudattamista ja toteutumista.

Suomesta puuttuu systemaattinen, kouluihin kohdistuva viranomaislähtöinen valvonta. Lapsen oikeuksien toteutuminen on nyt paljolti huoltajien toimien varassa, mitä ei voi pitää lapsen oikeusturvan kannalta parhaana ratkaisuna.

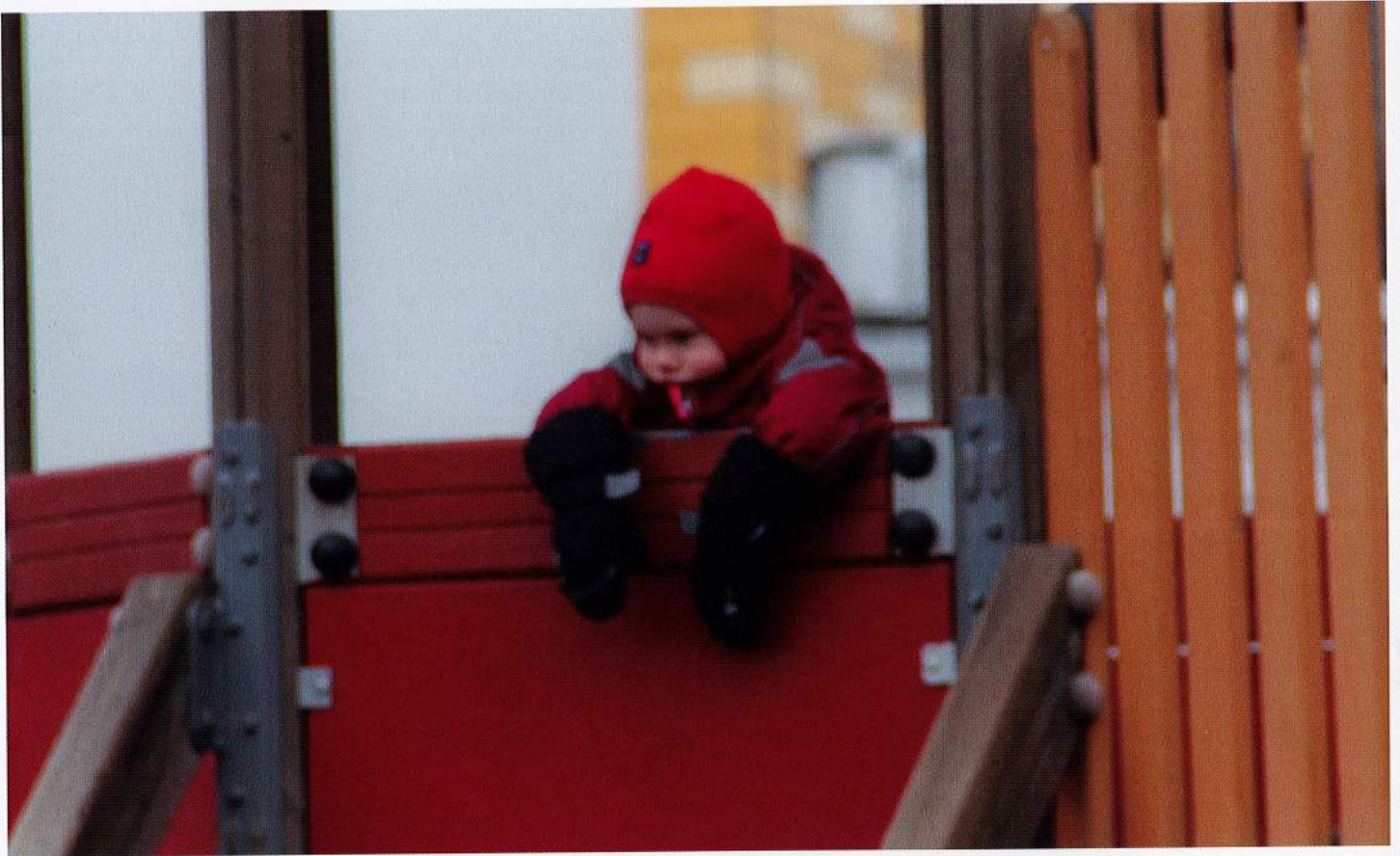
Mitkä ovat koulukiusaamisen puuttumiskeinot?

Puhutteluiden, kasvatuskeskusteluiden sekä kurinpitokeinojen (kuten jälki-istunto, varoitus tai määräaikainen erottaminen) lisäksi puuttua voidaan monin turvallisuutta edistävin toiminpitein. Esimerkiksi hajottamalla kiusaajajoukko eri luokkiin tai lisäämällä ja kohdistamalla valvontaa sellaisiin tilanteisiin, joissa kiusaamistilanteiden vaara on suuri. Välitunti on edelleen selvästi yleisin tilanne, missä kiusaamista esiintyy. Tärkeää on huomata, että puuttumiskeinoja on käytettävä monipuolisesti ja porrastetusti, eli jos puhuttelusta ei ole apua, on siirryttävä ankarampiin keinoihin kiusaamisen lopettamiseksi. »

A close-up portrait of a woman with long, wavy blonde hair, smiling and looking slightly upwards and to the right. The background is dark and out of focus.

**NINA MÄNTYLÄ ON TUTKINT
KOULUKIUSAAMISTA JA
KOULUKIUSATUN OIKEUSTURVAA.**

**NINA MÄNTYLÄ ON TUTKIJATOHTORI
VAASAN YLIOPISTOSTA JA ON
PELASTAKAA KOULUKIUSATTU
-TUTKIMUKSEN HANKEJOHTAJA.**

Voiko kiusaaja joutua rikosoikeudelliseen vastuuseen, täyttääkö kiusaaminen rikoksen tunnusmerkit?

Kiusaaminen täyttää useiden rikosten tunnusmerkistöjä (tyypillisiä esimerkiksi pahoinpitely, laiton uhkaus, kunnianloukkaus). Rikosoikeudellinen vastuu ei ulotu kuitenkaan alle 15-vuotiaaseen tekijään. Vahingonkorvausvastuu ja lastensuojelun toimenpiteet sen sijaan voivat tulla kyseeseen myös nuorempien tekijöiden osalta. Rikosoikeudellisen vastuukärrän saavuttaneita tekijöitä on yleensä tuomittu sakkoihin, mutta myös ehdolliseen vankeusrangaistukseen oli päädytty eräässä tutkimuksessamme käsittelemässämme pahoinpitelyjutussa, joka liittyi koulukiusaamiseen.

Jos koulukiusaamiseen ei puututa koulun toimesta, mitä oikeusturvakeinoja kiusatulla on?

Tällä hetkellä oikeusturvakeinoina ovat lähinnä kantelut sekä rikosoikeudellinen tai vahingonkorvausprosessi. Esimerkiksi opettaja, rehtori tai sivistystoimenjohtaja toimivat viranomaisina virkavastuun nojalla. Virkavelvollisuuksien rikkomista koskevia oikeudenkäyntejä meillä on ollut vähän ja tuomiot ovat harvinaisia. Vahingonkorvaus on tehokkaampi virkavastuun muoto ja kiusatun oikeusturvakeino, koska siinä kunta vastaa käytännössä vahingosta. Vahingonkorvausprosessi kiusaamisasiassa kaipaasi kuitenkin erityissääntelyä, niin että kuluriski ei jää kiusatun perheelle ja uhrin heikompi asema todistustaakan osalta otettaisiin huomioon. Esimerkiksi Ruotsissa ollaan näiden prosessuaalisten seikkojen osalta kehitetty sääntelyä ihan eri tavalla kuin Suomessa..

Lopettaako puuttuminen kiusaamisen vai jatkuuko kiusaaminen?

Puuttumisen onnistumisen kannalta oleellista on jälkiseuranta.

Kiusattua ei saisi jättää tilanteen jälkeen yksin. Kiusaaminen voi myös pahentua puuttumisen seurauksena. Aineistossamme noin kolmasosa vastasi, että kiusaaminen loppui puuttumisen seurauksena kokonaan.

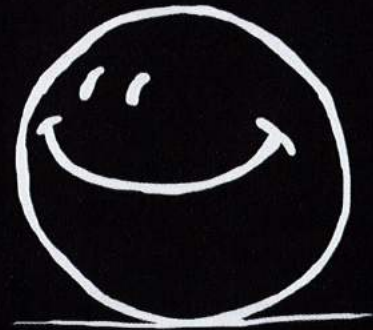
Tulisiko laissa olla nimenomainen säännös kouluille koulukiusaamiseen puuttumisesta tietyn ajan puitteissa?

Näen keskeisenä sääntelyn kehittämiskohteenä vastuun konkreettisemmän jakamisen kouluhenkilökunnan ja opetustoimen viranomaisten välillä. Se, kenen vastuulla puuttuminen, selvittäminen tai kiusaamisesta eteenpäin ilmoittaminen on, tulisi kirjoittaa siis lakiin. Myös määräaika puuttumiselle voisi olla tärkeä kehittämiskohde, sillä mitä nopeammin kiusaamiseen puututaan, sitä tehokkaampaa se on, ja sitä vähemmän haitallisia seurauksia-uhritte ehtii syntyä. Varhainen puuttuminen ja tekijän ”kiinnijääminen” on myös tekijän etu. Tutkimusten mukaan koulukiusaajilla on erityinen alttius syyllistyä myöhemmissä elämänsä vaiheissa rikoksiin.

Mitä muutoksia tällä aikavälillä on tapahtunut lainsäädännössä liittyen koulukiusaamiseen?

Perusopetuslain työrauhaan liittyviä muutoksia valmisteltaessa (HE 66/2013) esillä oli, että sääntelyä muutettaisiin niin, että koulu voisi käyttää kurinpitokeinoja myös silloin kun kiusaaminen tapahtuu koulumatkalla. Lakiin asti uudistus ei kuitenkaan tässä muodossa edennyt, vaan nykyisen lainsäädännön mukaan koulumatkalla tapahtuvasta kiusaamisesta on vain ilmoitettava kiusaajan ja kiusatun kotiin. Esimerkiksi Ruotsiin verrattuna meiltä puuttuu lähes täysin systemaattinen lainsäädännön kehitystyö koulukiusaamiseen liittyen. ■

**KOULUTURVAA -
TUKIPUHELIN
AUTTAA
KOULUKIUSATTUJA.**

**SOITA:
041 723 2470
PUHUMINEN AUTTAA...**

PAINTBALL

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Astuin raskaan varusmiespalveluksen jälkeen autoon, tietämättä mitä odotti. Minut vietiin Piikkiöön, jossa edessäni näkyi eräänlainen kenttä. Kuvittelin, että tulemme pelaamaan jalkapalloa. Harmittelin, etten saanut mukaani nappulakenkiä. Sitten huomasinkin, että kentästä putttuu maalit. Oli vain nurmikkoa ja esteitä. Vasta esteistä huomasin mistä oli kysymys. En kerennyt suuta avaamaan, kun sain käteeni varusteet. Minulle sanottiin vielä perään: "tämä on paintballia".

Kulmakarvani kohosivat. Juuri kun tulin metsästä, päädyn taas makaamaan maata vasten. Innostuin heti. Halusin selvittää millainen laji on paintball ja mikä on lajin idea. Ensimmäinen ihastukseni kohde olivat paintballissa käytettävät peli-aseet. Haastattelin samaan aikaan yhtä lajin Suomen mestaria Kimiä Piikkiön kentällä. Kimin mukaan nämä meidän käytössä olevat peli-aseet ovat hintaluokaltaan reilusti yli tuhatta euroa. Kim muistuttaa kuitenkin, että kyseessä ovat alan parhaimmat vehkeet, halvemmallaakin saa. Hän toteaaakin, että lajiin kannattaa tutustua ja aloittaa vuokravälineillä.

"Mitkä maskit!"

Pelivälineitä tutkittaessa ihastuin seuraavaksi maskeihin, eräänlaisiin kasvosuojaimiin. Maskit olivat erilaisia ja olivatkin aika mageita. Maskien peilivisiirit ovatkin mukava näky kentällä. Kävimme varusteet huolellä läpi. Paintballissa on tärkeää suojata kasvoja ja myös sormet esimerkiksi hanskoilla. Paintballissa ammutaan gelatiinia sisältäviä, luonnossa hajoavia värikuulia. Kun osuma pamahtaa, sen tuntee. Kuitenkin tunne on hetkellinen ja napsahtava. Muita varusteita, joita puin päälleni olivat Kimin mukaan

strategisia. Käytössäni oli kyynärsuojaa, polvisuojaa ja lantion kohdalle myös suojaavat välineet. Kimin mukaan tarkoituksena on helpottaa liukumista pelikentällä ja välttää näin vastustajalta tulevaa osumaa. Huomasin, että kentän olosuhteet oli myös tehty otolliseksi erilaiselle liukumiselle.

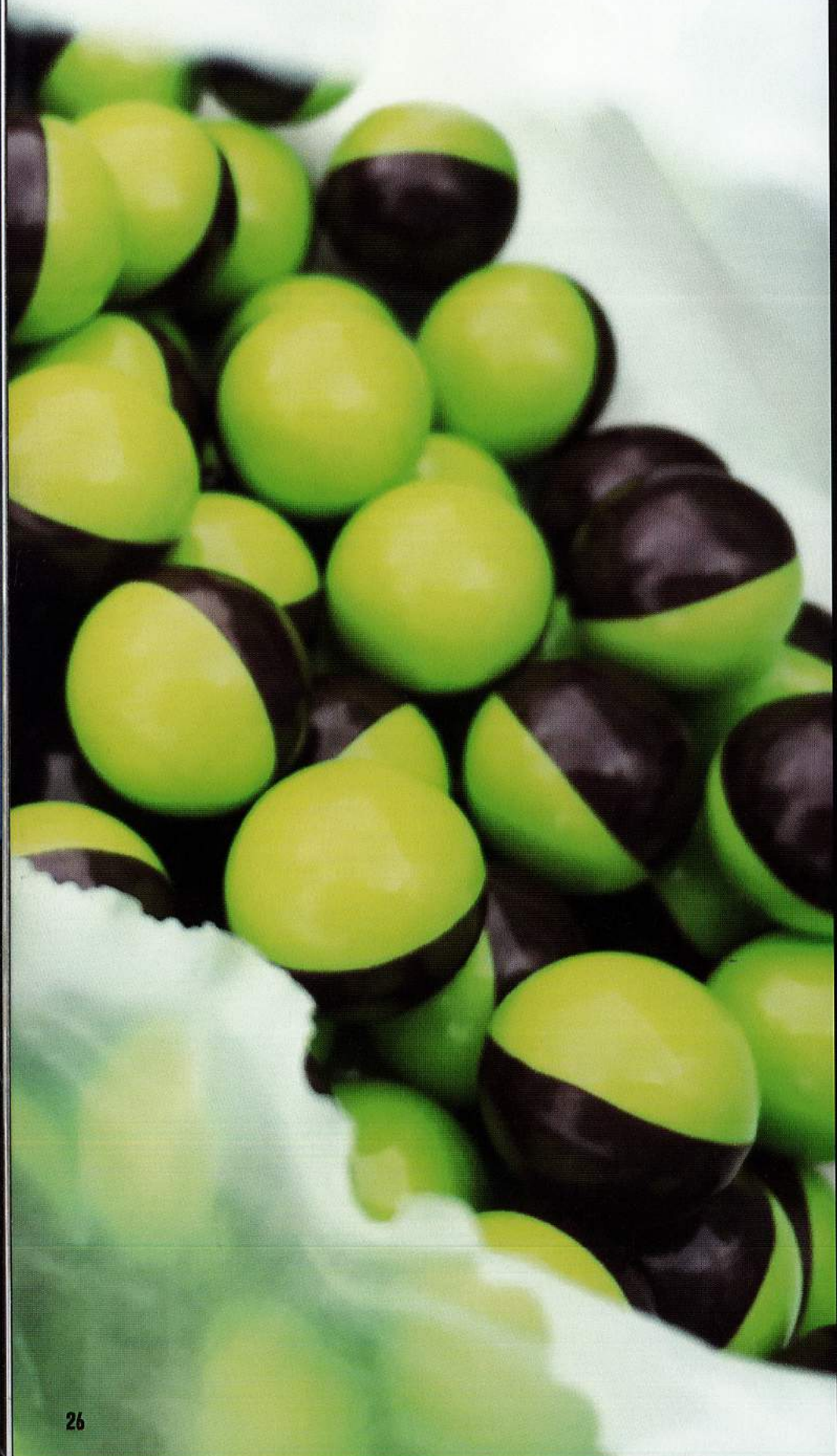
Kimin mukaan laji on suosittu nuorten parissa. Monet nuoret jäävät tähän koukkuun. Paintball tai "peinti" eroaa esimerkiksi muista joukkuelajeista, kuten jääkiekosta siinä, että liikkuvia kohtia ja pelin ratkaisu hetkiä voi olla kentällä useita. Harrastajien määrä on ollut hurjassa kasvussa, enkä ihmettele. Tässä lajissa on kaikki, löytyy tiimihenkeä, adrenaliinia, onnistumisia ja tarkkuutta. Kaiken päälle tulevat vielä erilaiset virkistys-tilaisuudet joukkueen kesken.

Huomasin heti, että paintball on hauskaa. Tässä pääsee oikein kunnolla revittelemään. Pääsee purkaamaan energiaa, keskittymään, liikkumaan ja suunnittelemaan strategioita. Ensimmäisen kerran kokeilin paintballia 2000-luvun alussa, kun olimme jalkapallojoukkueeni kanssa viettämässä vuosijuhlaa. Se oli silloinkin hauskaa. Haastattelun aikana huomasinkin, että laji on sitemmin kehittynyt aika lailla. Lajilta löytyykin nykyisin oma liitto, erilaisia joukkueita ja kansallisia sarjoja ja turnauksia.

Puettuani varusteet, huomasin kuinka kevyitä varusteet olivat. Lienee tarkoitus helpottaa liikkumista. Tankkasimme sitten peli-aseisiin värikuulia ja lähdettiin kentälle. Vasta kentällä sain tietää, että ensimmäisen erän pelaan Suomen mestaria vastaan. Tässä kohtaan alkoi vähän hermostuttaa. Kurkkuun nousi pieni pala ja aloin vähän jännittämään. Noh eikun menoksi!

Värikuulapeliä eli paintballia voi pelata useilla eri tavoilla. On lipunryöstöä, jossa tavoitellaan vastustajan tontilla sijaitsevan lipun kaappaamista. Me valitsimme ihan perus merkkäamispelin. Eli tarkoituksena oli saada vastustajaan osuma. Ja tietenkin yhdestä osumasta oli peli ratkaistu.

Kun odotin lähtöhuutoa, alku vaikutti lupaavalta. Olin suunnitellut eri etenemistrategiat, joita olen omaksunut varusmiespalveluksen aikana. Harjoittelin jopa muutaman testikuulan. Olin valmis. Minusta tuntui, ettei minua pysäyttäisi kukaan, skannasin vastustajan ja muodostin siihen katsekontaktin. Peli-aseeni oli valmiina tositoimintaan, nostin piipun kohti vastustajaa ja odotin aloitusmerkkiä. Oli vain muutamasta sekunnista kiinni. »

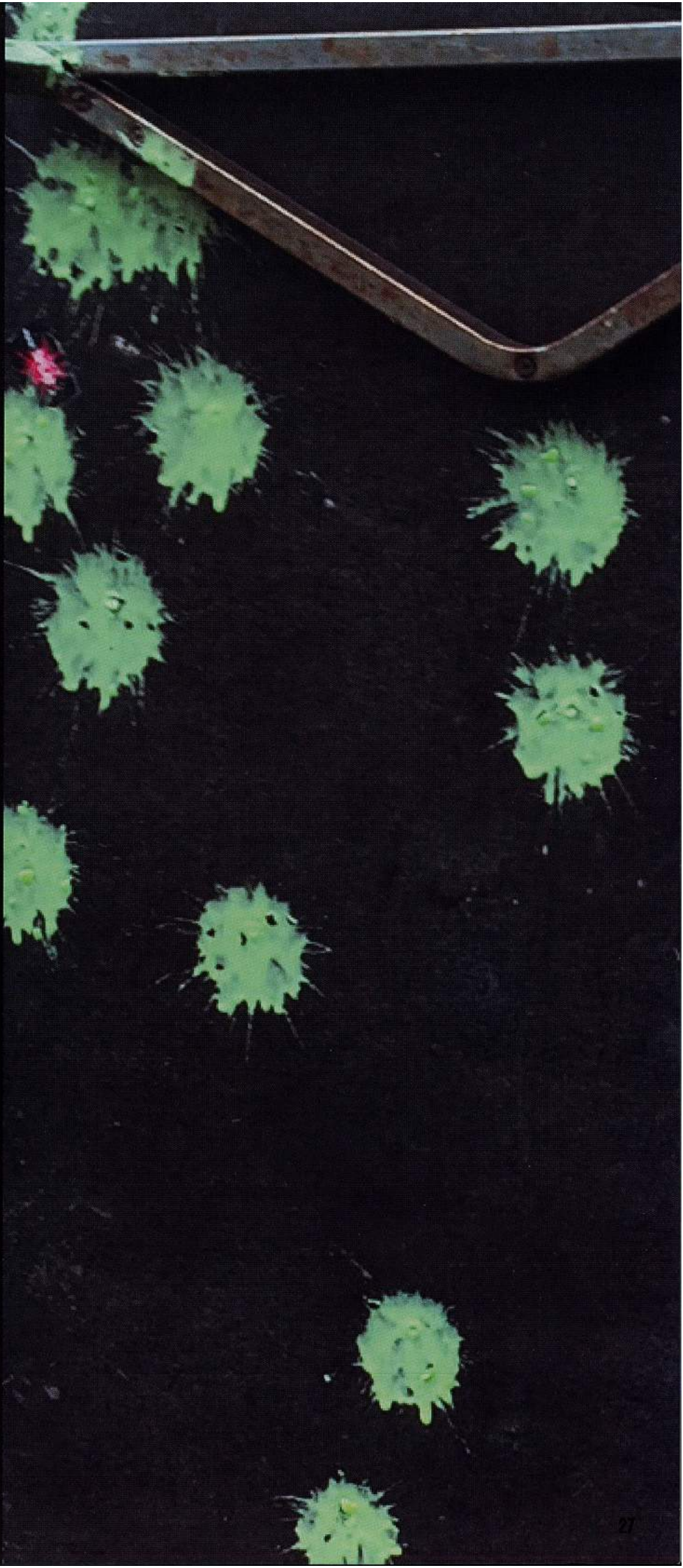
PAINBALL

Kun aloitusmerkki kävi, lähdin etenemään kohti vastustajaa, pidin kohdetta viisusti tähtäyksen piirissä. Etenin yhteensä viisi askelta, kunnes kirpaisi. Se oli siinä. Ei voinut muuta kuin ilmoittaa: "Osuma!". Kyllä hävetti. En voinut kuvitella, että paintballissa löytyy näin jaloa taitoa. Ajattelin, että kyseessä oli tuurin poikanen. Tämän johdosta otimmekin toisen erän. Nyt vaihdoin strategiani ihan täysin. Kun lähtömerkki huudettiin, tiputtauduin maahan. Tämä oli "tetsaamista", oppi varusmiespalveluksesta. Kerkesin tulittaa kolme palloa, kunnes taas kirpaisi. "Osuma!" - huudahdus tuli maskini takaa.

Seuraavaksi sovimme, että otamme erän kolmesta osumasta lähi-etäisyydeltä. Kun lähtölaukaus kävi, lähdin liikkumaan, tulin kuin rambo -elokuvassa, lopuksi tein liukumisliikkeen esteen taakse piiloon. Tunsin vanerisen esteen toiselle puolelle osuvien värikuulien poksahdusluiden paineet, kun nojasin selkäpuoli esteeseen päin. Odotin oikeata hetkeä, ja kurkistin peli-ase kourassa esteen takaa ja aloitin tulittamisen. Välillä otin suojaa, kun vastustaja vastasi huutoon. Olo oli kuin sissisodassa, fiilistä ei voi käsittää, se oli mahdavaa.

Kun lähdin tästä etenemään sattui kolmen sarja osumaan kylkeen ja erä sai päätöksen. En valitettavasti pärjännyt mestaria vastaan, ehkäpä jos harjoittelen enemmän niin minulla on paremmat mahdollisuudet. Siirryinkin tästä ystäväni ja kollegani Antin kanssa kentälle. Huomasin, että olimme Antin kanssa samaa tasoa, peli oli hauskaa alusta loppuun. Emme oikein kumpikaan saaneet hyvää tähtäystä toisiimme, kunnes Antilta tuli osuma, suoraan minun päänahkaani. Olo oli koominen, kun samaan aikaan kirpaisi ja samalla värikuula purkautui pitkin hiuksiani. Huomasinkin, että puolet hiuksistani oli hetkellisesti keltaisen värin peitossa. Ensi kerralla muistan ainakin peittää pääni.

Eniten värikuulapelissä minua innosti ryhmähenki. Vaikka pelasimme välillä yksi vastaan yksi, niin tunnelma oli koholla. Tunsin kentällä muiden pelaajien jännityksen, sekä vastapuolenkin. Kun erä saatiin päätökseen yhdessä naurettiin ja pidettiin hauskaa. Mielestäni tämä on ollut hauskin laji mitä olen ikinä kokeillut, eikä jännitykselle ole puutetta. Ymmärsin täysin miksi laji on kasvattanut suosiota. »

“JOKAINEN VOI KOKEILLA”

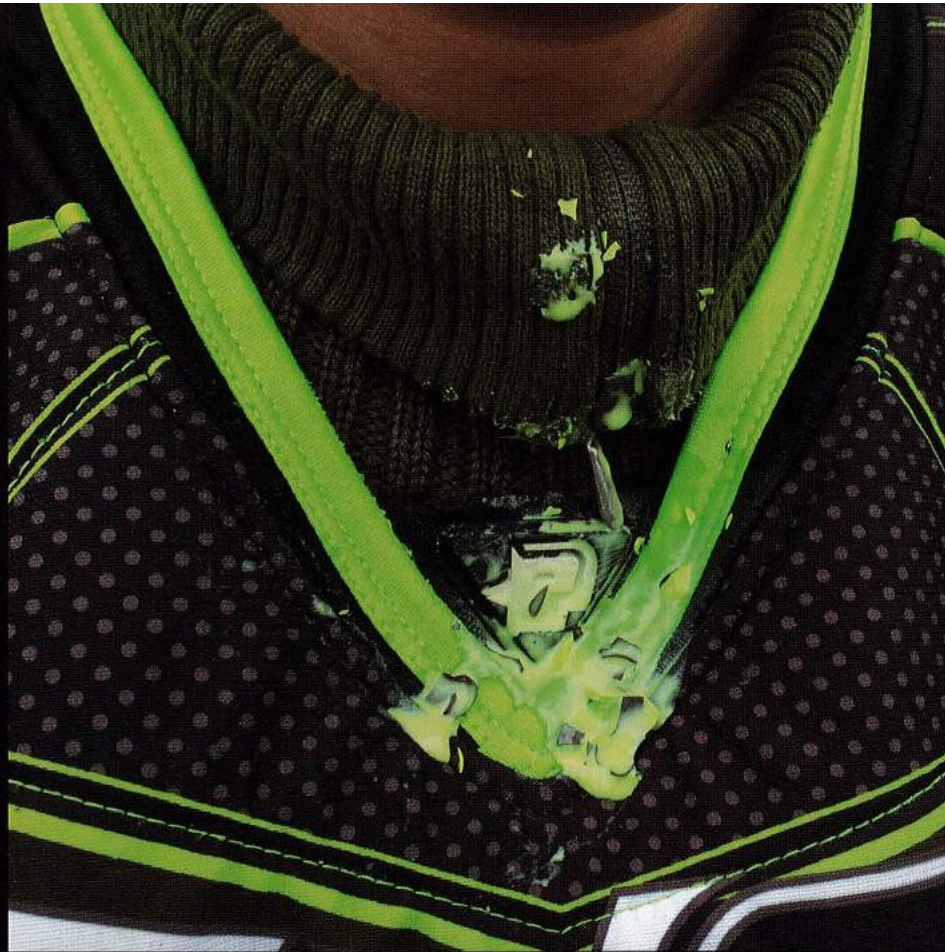
Paintballissa on parasta se, että asianmukaisin varustein laji on erittäin turvallinen. Paintballia voi myös kokeilla itse esimerkiksi vuokra-välineillä. Laji on ollut myös suosittu erilaisissa virkistystapahtumissa, kuten yritysten tai eri urheilulajien pikkujouluissa. Paintballissa ei välttämättä tarvitse olla millään lailla “hyvä”. Kyse on enemmänkin hauskanpidosta ja ryhmähengen luonnista. Tietenkin huipputasolla kilpaileminen on toinen juttu.

Koulu-ikäisille paintball on ehdottoman hyvä juttu. Lajissa pääsee irroittelemaan, kehittämään tiimityöskentelytaitoja ja muodostamaan uusia ystävyyksiä. Paintballissa ei syrjitä ja jokainen voi olla hyvä ja nauttia pelistä täydellä innolla. Laji sopii myös hyvin lasten ja vanhempien väliseen toimintaan. Yksi esimerkki pelimuodosta voisi olla isät vastaan pojat -teema.

Paintballin erikoisuus on se, että peliympäristöä voidaan muokata tai vaihtaa. Haastattelun yhteydessä pelasimme kentällä, joka oli tekonurmikon ja ruohokentän sekoitus. Peliympäristönä voi olla myös esimerkiksi metsä. Ympäristö luo todella paljon tunnelmaa ja jännitystä lajiin. Metsän lisäksi voi olla kyseessä esimerkiksi kaupunkirakennelma, esterata tai vaikkapa jokin linnoitus. Vain mielikuvitus on rajana!

Perinteisesti paintballia pelataan Suomessa viisi vastaan viisi -asetelmassa. Viisikon tarkoituksena on edetä vastustajan päätyyn ja painaa summeria. Molempien joukkueiden on siis samanaikaisesti edettävä vastustajan puolelle ja samalla suojella omaa puolta vastustajalta. Peli siis auttaa kehittämään kommunikointitaitoja pelaajien kesken. Suomessa tätä formaattia pelataan Kimin mukaan siihen saakka, kunnes ensimmäinen joukkue kirii neljään tai viiteen pisteeseen saakka.

Suomen paintball -sarjassa pelaa tällä hetkellä kuusi joukkuetta. Kyse on liiga -tasosta. Sekä ykkösdivarissa pelaa tällä hetkellä myös 6 joukkuetta, ja kakkos- ja kolmosdivarissa on molemmissa 7 joukkuetta. Erikseen vielä löytyy tulokas- ja metsäsarjat. Näyttäisi siltä, että paintballista alkaa muodostua jalkapallon veroinen harrastetoiminta Suomessa. Veteraanisarjoja ei vielä kuitenkaan Suomesta löydy, kylläkin Euroopan tasolla taas löytyy.

Kun paintballia pelataan, myös värikuulia kuluu. Normaalisti ennen peliä pelaajat lataavat peli-aseen täyteen värikuulia, sekä kantavat niin kutsuttua bulkki -vyötä, jossa säilytetään värikuulia, siltä varalta, kun peli-aseesta loppuvat värikuulat. Huomasinkin, että kun vastapuolen pelaaja alkaa täyttämään peli-asettaan uusilla kuulilla, on oikein hyvä hetki lähteä saalistamaan osumaa. Yhdessä värikuulapelissä voi mennä helposti yli 200 värikuulaa. Värikuulien kuluminen riippuu myös paljon käytettävästä peli-aseesta. Sarja-aseet kuluttavat pallot miltei huomaamatta pelin läpi.

Aloittelija pärjää pitkälti esimerkiksi vuokra- tai lainavarustuksella. Täyden ja käytetyn aloittelijan varustuksen saa ostettua n. 700 eurolla. Varusteita kannattaa tarkkaila osto- ja myyntipalstoilta, sekä erityisesti lajin keskustelupalstoilta, kuten paintball.fi-stä. Sivustolta saa myös hyvin neuvoa lajin pariin. Aloittelijan kannattaakin tutustua sivuston kautta lajiin ennen kokeilua. Sivustolta löytyy esimerkiksi paikalliset yhdistykset ja seurat, jossa lajia voi harrastaa.

Kim myös toteaa, että laji antaa jännitystä niin nuoremmille kuin vanhemmillekin. Paintballia voi harrastaa esimerkiksi yhdessä lasten kanssa. Tärkeä elementti paintballissa on lajin turvallisuus. Kun esimerkiksi verrataan jääkiekkoon, jääkiekossa voi saada esimerkiksi aivotärähdyksen taklauksesta. Paintballissa on suojattu tärkeimmät osat kehosta, kuten kasvot. Värikuulien osuminen voi sattua, mutta se ei jätä pysyviä vaurioita. Värikuula purkautuu osuessaan kohteeseen. Itse värikuula lähtee piipusta ilmavoiman avulla.

Paintball -kokemukseni oli mielenkiintoinen. Opin tuntemaan lajia paremmin ja arvostamaan lajia uudessa valossa. Se, mikä on takuuvarmaa on se, että lajin parissa viihtyy ja pelaaminen on hauskaa. Oikeastaan olisimme voineet viettää piikkiön kentällä aikaa loputtomiin. Pelin aikana nautimme meiningistä ja pelin jälkeen keskustelimme paljon mukavia. Tämä on laji, jota tulen harrastamaan jatkossakin. ■

TUKIPUHELIN AUTTAA

Mistä kiusattu saa apua, kun sitä ei uskalla kysyä läheisiltä? Kiusattu tuntee ahdistusta, tuskaa ja ehkä häpeää. Tämä on väärin. Kiusatulla on oikeus kaikkeen tarvittavaan apuun, jotta kiusaaminen saadaan kuriin. Tukipuhelimeen on helppo soittaa ja keskustella. Soittaminen helpottaa kiusatun oloa.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Kun nuori soittaa tukipuhelimeen on apu läsnä. Yleisesti ottaen nuori ei välttämättä edes etsi apua vaan haluaa purkaa tunteensa, jotta jaksaisi sietää kiusaamista seuraavanakin päivänä. Tämä kertoo siitä, että nuori ei saa tarpeeksi tukea esimerkiksi koulussa tai kotona. Se ei välttämättä johdu siitä, että apua ei tarjota. Kyse voi olla siitä, että kiusaamisesta ei tiedetä.

Kenelle tukipuhelin on suunnattu?

Tukipuhelin on suunnattu kaikille, jotka kärsivät tavalla tai toisella koulukiusaamisesta. Tukipuhelimeen voi soittaa koulukiusaamisen uhri, kuin myös koulukiusaaja. Otamme mielellämme puheluita myös oppilailta, jotka haluaisivat tietää miten koulukiusaamistilanteissa tulisi toimia. Tukipuhelimeen voi soittaa myös, jos nuorta ahdistaa tai nuori haluaa muuten vain jutella. Tavoitteenamme on valistaa, opastaa ja antaa nuorelle turvaa.

Voiko lasten vanhemmat soittaa tukipuhelimeen?

Jos epäilet, että lastasi kiusataan koulussa, voit soittaa tukipuhelimeen. Usein lapsi ei kerro vanhemmilleen koulukiusaamisesta. Tukipuhelin pyrkii neuvomaan, mitä tällaisessa tilanteessa kannattaa tehdä.

Kuka tukipuhelimessa vastaa?

Tukipuhelimessa vastaa Kouluturvaa -lehden henkilöstö, joka on käytettävissäsi tukipuhelimen aukiolo-aikoina. Tukipuhelimen henkilöstö koostuu palkallisesta henkilöstöstä, jonka lisäksi palveluksessamme on myös vapaaehtoistyövoimaa, jotka kokevat koulukiusaamisen vastaisen työn tärkeäksi. Tukipuhelimeen voi soittaa anonyymisti ja asiat käsitellään täydellä luottamuksella.

Haluan auttaa...

Tukipuhelimeen vastaaminen on tärkeä työ. Nuori saa tukipuhelimen avulla tukea ja turvaa. Tukipuhelimeen vastaaminen vaatii hyviä sosiaalisia vuorovaikutustaitoja ja kokemusta nuorten parissa työskentelystä. Tukipuhelimessa nuoret saavat parhaiten apua ihmiseltä, joka tuntee nuoren kivut. Kouluturvaa -lehti tarvitsee lisää hyviä kuuntelijoita ja ihmisiä, jotka välittävät nuorista. Osa tukipuhelimeen vastaajista ovat olleet koulukiusaamisen uhreja ja tietävät miltä koulukiusaaminen tuntuu, sekä osaavat myös neuvoa nuorelle apua.

Tukipuhelimen tulevaisuus

Tavoitteena on laajentaa tukipuhelimen vastaanotto-aikaa. Ideaali olisi, että tukipuhelin olisi auki vuorokauden ympäri. Tähän tavoitteeseen emme kuitenkaan pääse ilman apua. Tiedostamme myös, että vertaistuki on nuorelle tärkeää. Kun nuori tietää ettei ole ongelman kanssa yksin, hän voi tuntea olonsa turvallisemmaksi. Tästä syystä olemme harkinneet mahdollisesti myös keskustelupalstan avaamisesta.

Soittamisen sijaan voit myös kirjoittaa

Tukipuhelimeen soittaminen ei todellakaan ole maailman helppoin juttu. Sen sijaan, että soittaisit tukipuhelimeen voit myös lähettää meille sähköpostia tai postia. Joskus on helpompaa kirjoittaa ensin ja puhua myöhemmin. Mikä onkaan yhteydenotto-tapasi, pyrimme olemaan saatavillasi kaikilla keinoilla. Omista asioista puhuminen vieraille voi olla vaikeaa. Voit myös pyytää, että kaverisi soittaa tai kirjoittaa puolestasi ja kertoo tarinasi meille. ■

**"JOSKUS ON VAIN HELPOMPI SOITTA
JA JUTELLA ASIASTA. HELPOTTA
PAHAA OLOA".**

**TUKIPUHELIN ON KOULUKIUSATUN
APUNA.**

KIUSATTUJEN

FRENDIT FEIDASI

"Ala-asteella meni kaikki hyvin, seiska luokalla alkoi tapahtua. Ennen ylä-astetta kiusaaminen oli vähäistä sitä näki enemmän kuin koki itse. Seiska luokalle tullessa meillä oli tiivis kaveriporukka. Käytiin pelaamassa futista ja lätkää yhdessä ja hengailtiin missä sattuu. Jossain vaiheessa huomasin, että kaverit alkoivat olla tekemisissä keskenään enemmän ilman minua. En päässyt mukaan mestoilte ja minut jätettiin pois melkein kaikesta yhteisestä tekemisestä."

"Pikkuhiljaa vanha kaveriporukkani rupesi järjestämään kaikenlaista ilkeävaltaa. Musta oli kirjoitettu kaikenlaisia juttuja koulun vessaan ja pukkarieihin oli raaputettu kaikkea roskaa minusta. Alkuun en tajunnu kuka näitä juttuja kirjoitteli kunnes näin koko jutun. Oli vaikea ymmärtää tilannetta ja tunsin oloni huonoksi."

"Kiusaamisesta en oikein jaksanut kertoa kenellekkään. Sitä vain tapahtui välillä... häpesin asiaa ja tunsin itseni luuseriksi. Eräänä päivänä luokanvalvojan kanssa puhuttiin asiasta kun hän oli saanut tietää. Vahvistin hänelle että minua härnäetään. En tiedä miten asia jatkui vai jatkuiko mutta jossain vaiheessa ainakin kiusaaminen lisääntyi. Yksi luokalla alkoi mennä jo tönimiseksi ja uhkailuksi. En voinut käsittää että omat kaverini voisivat uhata minua hakkaamisella. Minulle sanottiin et en saa kävellä välitunnilla pihan läpi ruokalaan. Jos näin teen minut hakataan....saan turpaan."

"Onneksi yhteydenotoilta vältyttiin. Valitsin reitit aina sillein et en törmänny tähän porukkaan. Näin meni koko yksi luokka. Mulle jäi tosi huono maku ylä-asteelta. Jälkeenpäin mietin et tähän olisi jonkun pitänyt puuttua. Itse en voinut...en vaan kertakaikkiaan uskaltanut, pelkäsin. En halua et kukaan kokis samaa."

NIMITTELY LOPPUI

"Olin ollut samassa koulussa kutosluokkaan saakka. Muutettiin uuteen paikkakuntaan jossa alkoi myös seiskaluokka. Uusi koulu oli ihan jees mesta vaikka opiskelusta en välittänyt muutenkaan. Hissa oli kivaa ja liikuntaa vihasin yli kaiken. En ole innostunut mistään urheilusta. Koulussa käynti oli pari ekaa viikkoa ihan normaalia. Sitten alkoi tapahtua."

"Ensin läskiksi nimitettiin kun tuli riitaa. Kun en välittänyt sitä jatkui. Läskiksi nimitteilyä tuli tekstarein ja ircissä. Multa jäi kännykkä ruokapöydälle kun äitini sattui lukemaan saapuneen viestin menin häpeään. Kerron sen olevan leikittelyä. Olisi ollut noloa jos mutsi tulisi kouluun selvittämään. Pelkäsin että kiusaaminen olisi vain yltynyt."

"Mutsi uskoi aluksi mutta epäili. Se rupes salaa tutkimaan mun viestejä vaikka poistinkin nimittelyt usein kun kiusaajat laitto. Sit mutsi sano että hän ei aijo katsoa enään yhtään. Mutsi halusi mennä koululle juttelee opettajille. Jäin sinä päivänä kotiin en vaan kehdannut olla läsnä. Mua pelotti enemmän se, että miten kiusaaminen olisi jatkunut. Kuvittelin jo uudet nimittelyt. Sain vielä edellisenä iltana ircissä haukun. Valvoin yön ja odotin koulupäivän kotona. Mutsi tuli koulusta ja sano et oli jutellut rehtorin kanssa ja he pitävät puhuttelut kiusaajille. Hetkeks helpotuin. Menin seuraavana päivänä kouluun ja kiusaajat odottivatkin. Haukkuivat vasikaksi ja läskiksi. Arvasin tämän... ne eivät lopeta ikinä. Yksi luokan oppilaista kuuli kaiken. Meidän luokalle ja koko koulussa pidettiin liikkasalissa puhuttelu koulukiusaamisesta. Kiusaajia puhuteltiin uudelleen ja se loppu siihen. Jos luokkalainen ei olisi tehnyt mitään kiusaaminen olisi varmasti jatkunut."

ONKO VÄÄRIN AHERTAA?

"Vitos ja kutosluokka oli pahin. Silloin aloin panostaa kouluun. Takariviltä lensi kumi päähän tai lennokki. Aluksi se tuntui hauskalta vitsiltä kunnes sama juttu alkoi toistumaan. Sain läppäisyä takarivoon ja nortiksi haukuttiin."

"Musta tuntui että opettajien oli mahdotonta puuttua. Opettaja mainitsi ja puttui. Mut se ei mun mielestä auta kun kiusaaminen oli pientä ja jatkuvaa. Musta silti tuntui raskaalta koko homma, koska se vaan kasaantui. Jokainen kuminpalanen, jonka tunsin osuvan takarivooni, tunsin ne edellisinkin kuminpalaset."

"Jaksoin pari vuotta vaikka kiusaamista jatkui ja tapahtui. En vain tiennyt mistä olisin saanut apua ja miten homman olisi saanut loppumaan."

KERTOMUKSIA

KIUSAAMINEN NETISSÄ

"Ensin ihmettelin kun koulun käytävillä mulle naureskeltiin. Sain tietää että joku oli tehnyt mun nimellä profiilin nettiin jossa oli kaikenlaisia perättömiä juttuja. Menin opelle juttusille ja rehorille kans. Reksi epäili samaa että tekijä on joku samasta koulusta. Reksi jakoi kirjeitä asiasta koko koulussa. profiilissa oli loppunut päivitykset ja sain sen pois kun olin yhteydessä sivuston pitäjään. Ei mennyt viikkoaakaan kun uusi profiili minusta laitettiin nettiin. Kun sain tän toisen pois päätin tehdä itselleni faceen profiilin ettei kukaan muu voi esiintyä mun nimellä."

"Laitoin samalla irceihin ja instaan käyttikset. Vähän ajan päästä alko tulvia haukkumisviestejä sun muuta. Otin puheeksi opettajalle. Opettaja sanoi että jos se tapahtuu koulun ulkopuolella siihen on hankala puuttua. Se oli näitä sijaisia, joita ei muutenkaan mikään oikeen kiinnostanut kunhan luokassa ei riehu."

"Reksi piti puhuttelua kiusaajille. Mikään ei johtanut mihinkään sama pelleily jatkuu. Eniten harmitti se, että kaikki tapahtui jossain mualla kuin kasvokkain. Tuskin olisin kuitenkaan edes kasvotusten viittinyt puolustaa itseäni. Kiusaaminen loppui vasta kun kiusaajat eivät enää jaksaneet keskittyä minuun. Ehkä heillä oli jo uusi kohde. Mielestäni koin vääräyttä kun kiusaaminen ei loppunut puuttumisella. Kiusaajilla oli se asenne, että minä en voi asialle mitään. Minua rangaistaan siitä, että olen erilainen tai en ole heidän frendi."

"Jos joku muu kokee tällä hetkellä samaa suosittelen, että puhut ensin vanhempien ja sitten opettajien kansssa. NIIN KAUAN KUNNES KIUSAAMINEN LOPPUU! Pelkkä sanominen kiusaajille ei riitä, älä vaikene asiasta."

PAHOINPITELYÄ KOULUSSA

"Vanhempi oppilas oli ottanut minut silmätikuksi. Odotti aina kun mä olin yksin tai kun opettajia ei ollut läsnä. Se tuli ja työnsi seinään tai kamppasi maahan. Joskus se kuristi kurkusta."

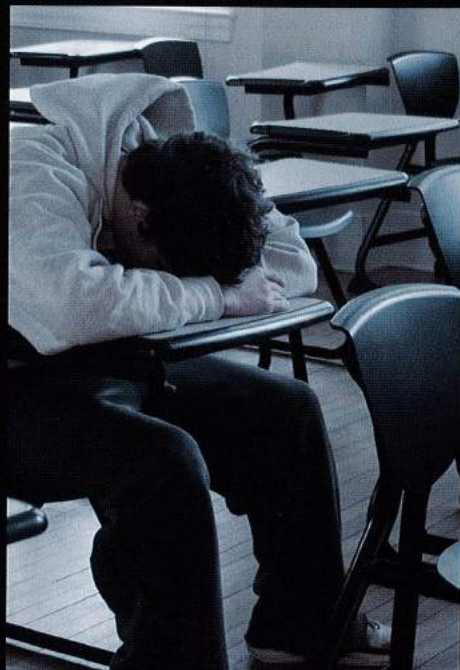
"Yhdellä välitunnilla se tuli muiden kanssa ja jokainen kamppasi minut vuorollaan. Silloin sain ekan kerran nyrkistä. Se osu vatsaan. Olo oli pelottava.. ei ollut paikkaa minne paeta, olin kuin räsynukke."

"Ketään ei kiinnostanut puuttua kiusaamiseen. Oikeastaan en kertonutkaan siitä, itkin lähinnä siitä kotona. Kun näin hakkaajat jähmetyin aina. Ruokajonossa tai missä oli opettajia tarpeeksi mitään ei tapahtunut vaan sain olla rauhassa. Vasta kun opettajia ei ollut paikalla alkoi tapahtua."

"Vanhemmat puuttui ensin. Faija ihmetteli rikkinaisia vaatteita ja mustelmia. Selitin että kaaduun futiksessa tai muuta. Ei se uskonut näki kait silmist. Vanhemmat marssi kouluun ja sanoi, että nyt loppui. Lopulta kerroin myös ketkä minua ovat kiusanneet. Olo helpottui älyttömästi. En enään välittänyt pelosta."

"Luokanvalvojani otti erittäin vakavasti. Se ihmettele miks en oo kertonut asiasta mitään. Reksi myös ehdotti menemään poliisille jos kiusaaminen jatkuu. Faija myös ilmoitti kiusaajille että asia menee poliisille jossei nyt homma lopu."

"Enään ei kiusattu. En voinut aluksi uskoa, pelkäsin kiusaamisen jatkuvan pölyn laskeuduttua mutta kiusaajatkin tulivat välillä kysymään kuulumisia. Ymmärsin myös heidänkin olevan vain ihmisiä. Haluan, että muut ottavat kokemuksestani oppia ja kertovat kiusaamisesta jollekki."

MAAHANMUUTTAJANA

"Rasistisia heittoja tuli joka päivä. Se otti niin paljon päähän. Ainaku kuulin jonkun sanovan sen tunsin itseni alemmaksi ku muut. En pystynyt ikinä pidättelemään se meni aina tappeluksi."

"Joka kerta sain kuulla että mun on lopetettava tappelut. Ope näki että olin aina tappelemassa se ei ymmärtänyt että minua haukutaan ja minusta puhutaan pahaa."

"Tsälle soitettiin jatkuvasti koulusta että tappelen. Isäkään ei ymmärtänyt mitä oikeasti tapahtui. Hän piti minua valehtelijana. Minut jopa erotettiin koulusta viikoksi tappelun takia."

"Päätin etten tappele vaikka minulle sanotaan mitä tahansa. Saan vieläki kuulla pahaa, kerron yleensä opelle asiasta. Toivon, että saisin olla koulussa rauhassa."

KIUSATTUJEN

HUONO ITSETUNTO FOR EVER

"Oon kokenut kiusaamista koko kouluikäni. Kiusaaminen alkoi eskarissa. Oon aina ollut tosi hiljainen tyyppi enkä ehkä ole viihtynyt kovin paljoo muiden seurassa. Kiusaaminen oli aluksi porukassa tai leikeistä eristäminen, pientä tönimistä oli myös."

"Ala-asteella kiusaaminen jatkui vaikka paikkakunta vaihtui välissä. En ole koskaan ymmärtänyt miksi kiusaaminen kohdistuu minuun vaikka oon enemmän semmoista sorttia joka ei halua kenellekään pahaa, en edes karpäselle."

"Kiusaaminen tapahtui vaikka saatoin olla omissa oloissani. En kiinnittäyt koulussa kiusaajien huomioon... se vaan lisäsi ja rankensi kiusaamista. Olin ylä-asteelle siirtyessä jo hieman masentunut. En ollu mitenkään alla päin vaan jotenkin syvästi masentunut. En ehkä halunnut elää, ainakin näin elämän ja koulunkäynnin turhana."

"Ylä-asteella alkoi stressaaminen. Stressasin ennen koulu, koulussa ja koulun jälkeen. Stressasin siitä mitä tulee tänään tapahtumaan. Mulle lukujärjestys on eri kuin muilla. Mun lukujärjestykseen saattoi satunnaisesti sisältyä potkimista, tönimistä tai haukkumista. Mun mielestä tää ei ollut tasapuolista. Muut saivat käydä koulua rauhassa ja mä en."

"Stressaamisesta alko paniikkihäiriöt. Sain vähän väliä erilaisia paniikkihäiriöitä. Kävin vapaa-ajalla lääkäriäkin, joka ei tienny mistä ne voi tulla. Sain ohjeeksi liikuntaa ja piti parantaa ruokavaliota ja nukkua paremmin."

"Ylä-asteella kiusaaminen hiipu ysiluokalla kun vanhemmat oppilaat olivat päättäneet koulut. Sitten myös kävi niin että nuoremmat seiskaluokasta ja kasiluokasta alkoivat kiusaamaan."

"Opiskeluun oli vaikea keskittyä kun olin syvästi masentunut. Lukiossa mulla alkoi helpottaa. Kiusaaminen ei loppunut siellä mutta se väheni huomattavasti. Lukiossa olin todella yksin koko ajan mutta sain olla rauhassa."

"Lukiossa pääsin paremmin keskittyä opintoihin, mut olin jo pahasti masentunut ja se opiskelu jäi kesken. Kurseja tuli suoritettua liian vähän kun öitä tuli valvottua. Opo kehoitti suorittamaan loput lukiosta aikuislukiossa."

"Sain lukion hoidettua lopulta. En tuntenut itseäni enään niin masentuneeksi ku peruskoulussa tai lukion alussa. Eniten kärsin huonosta itsetunnosta. En usko, että sellaista voi enään korjata."

KAVEREISTA PIDETÄÄN KIINNI

"Meidän ala-asteen kaveriporukka hajaantui kun alkoi ylä-aste ja kaikki oppilaat jaettiin eri luokkiin. Yksi meidän kaveriporukasta oli yksin eri luokassa. Osa meistä pääs vielä samalle luokalle."

"Huomattiin välitunnilla, että Kimi alko olee hiljaisempi kuin ennen eikä se enään puhunut kuin ennen. En halunnut mainita mistään, koska Kimin vanhemmat oli eroomassa ja veikkasin et se johtui siitä. Kimi hakeutu aina kuitenkin välkällä meidän seuraan."

"Kerran kun oltiin menossa ruokalaan Kimin luokkalaisia oli tulossa samaan johon. Ne alko haukkua ja yksi pojista huihtaisi Kimiltä lippiksen pois."

"Tajuttiin vasta silloin että Kimin luokalla oli koulukiusaajia. Juteltiin Kimin kaa tästä mutta se sano et ne vaa pelleilee. Sitten kun tapahtui samanlainen tapaus välkällä niin tiedettiin jo mistä on kyse."

"Me mentiin kavereiden kaa Kimin luokanvalvojan puheille. Se oli pitänyt kiusaajille puhuttelut. Mut sekään ei auttanut vaa huomattiin et ne kiusas sitä vieläki. Me mentiin vielä rehtorin puheille ja se lupas että Kimiä ei kiusata enään. Rehtori ehdotti myös et Kimi voisi vaihtaa luokkaa. Silloin meni tieto Kimin vanhemmille."

KERTOMUKSIA

"Kimin mutsi otti pultit kun kuuli. Kimin faija ei välittänyt siitä ei muutenkaa kuulu tai nähty sen jälkeen kun Kimin porukat eros."

"Kimin mutsi soitteli kouluun ja sano et kiusaaminen saa loppua. Rehtori ehdotti taas Kimin siirtämistä. Kimikin sitä halusi. Meidän mielest se ei ois auttanut mitään kun kiusaajat olis vaa jatkanu kiusaamista välkillä tai ruokalassa."

"Me mentiin koko kaveriporukka Reksin luo ja puhuttiin että tästä pitää pitää ryhmäpuhuttelu kiusaajille. Reksi järjesti meidät, Kimin, kiusaajat, Kimin mutsin ja Kimin luokan valvojat yhteen."

"Me keskusteltiin asiast pari tuntii ja olo oli kaikilla helpottunu. Tultiin jopa kiusaajien kanssa frendeiksi. Saatii kiusaaminen loppumaan ja asiat sovittua. Tällein pitäisi tehdä joka koulussa."

JATKUVAA JUORUILUA

"Joka viikko sain kuulla aina jotain uutta itsestäni. Milloin olin mukamas ollut anorektikko tai käyttänyt masennuslääkkeitä. Kiusaaminen oli aina tämmöistä juoruilua. Minusta puhuttiin jatkuvasti pahaa eikä koskaan suoraan kasvotusten."

"Sain yhdeltä koululaiselta aina tietää viimeisimmän jutut. Lopulta en vain enään kestänyt vaan porskahdin itkuun. Juorut pahenivat joka kerta. Välillä juoruttiin että olen jopa raskaana tai käytän huumeita."

"Opettajat eivät voineet tehdä asialle mitään. Piti tulla uudestaan käymään juttu sille, jos tilanne muuttuu vakavaksi."

"Minusta kyllä juoruileminen oli vakavaa. Äitini sanoi että se täyttää kunnianloukkauksen merkit. Kenestäkään kuulemma ei saa puhua totuudenvastaista, ei saa loukkaa toisen kunniaa."

"Apunani oli koulupsykologi. Hänen kanssa puhuttiin ja puhuttiin. Psykologi auttoi kyllä helpottamaan tuskaa kun siitä sai puhua. Mutta se ei kuitenkaan lopettanut juoruilua."

"Aluksi halusin tosissaan kostaa kaikki juoruilut mutta en tiennyt mistä kaikki sai alkuunsa tai kuka niitä keksii. Äitini oli open kanssa puhuttelussa. He sopivat että opettaja pitää koko luokalle puhutelu ja keskustelut, jossa olisin paikalla. En kuitenkaan halunnut mennä, minua itketti niin paljon."

Kun tulin seuraavana päivänä kouluun ja menin luokkaan. Moni tuli juttelee, että miten menee ja oks kaikki ok. Tajusin, että kukaan ei tiennyt mitä koin ennenkuin ope oli kertonut. Moni varmaan on kokenut samaa kuin minä, eikä se näy päältä päin. Toivon, että tarina auttaa muita hakeemaan aktiivisesti apua kiusaamiseen, vaikka se tuntuisi kuinka raskaalta tahansa. Koulu ilman kiusaamista on elämää.

EN OLE TYHMÄ

"Tyhmä pelle!". Tätä sai kuulla jatkuvasti. En ollut lahjakas koulussa. En oikeastaan lainkaan. Olin surkea kaikissa aineissa, matikassa, äikässä, bilsassa jopa liikassa."

"Minulla oli oppimisvaikeuksia. Opettaja luuli aina etten halunnut oppia. En vain ymmärtänyt asioita niin hyvin. Ymmärsin kyllä kun kävin rauhassa läpi moneen kertaan."

"Koulussa minua pidettiin tyhmänä, en ole mikään tyhmä. Ymmärrän asioita vaikka haluan käsitellä ne rauhallisemmin kuin muut. Sain kuulla tunneilla, en halunnut viitata enkä vastata tai yrittää koska sain asiattomia kommentteja."

"Tätä menoa jatkui koko peruskoulun. Siitä ei vaan päässyt eroon. Amiksessa tätä ei ollut siellä oli enemmän käytännönopetusta. Mun mielestä koulukiusaajat ja haukkujat varastavat toisten oppilaiden oppimisaikaa."

"Miten tällaisessä tilanteessa voi hakea apua kun opettaja ei ymmärrä sinun tarpeitasi? Mitä opettajakaan voi tehdä jos pitää vain edetä oppimissuunnitelmassa. Pitääkö siirtää tarkkailuluokalle muiden riehujien joukkoon?"

AUTA KIUSATTUA

Koulukiusattu ei pärjää yksin. Yleensä kiusaaja tarvitsee yleisön, joka seuraa koulukiusaamista sivusta. Kiusaamiskierteen saa katki asettumalla kiusatun puolelle. Teko vaatii rohkeutta, sillä pelkona voi olla kiusatuksi tuleminen.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Koulukiusattu ei pärjää yksin. Harvoin kiusattu uskaltaa hakea apua tai kertoa kiusaamisesta koulun henkilökunnalle tai vanhemmille. Jokainen joka näkee tai tietää kiusaamisesta, tulisi auttaa kiusattua. Kiusatulle voidaan tarjota apua monella eri tavalla.

Miten kiusattua voidaan auttaa?

Kiusatulle voidaan antaa henkistä tukea. Paras tapa on keskustella kiusaamisesta kiusatun kanssa. Kiusatun puolesta voidaan kertoa kiusaamisesta koulun henkilökunnalle tai kiusatun vanhemmille. Keskustelu kiusatun kanssa on tärkeää, sillä näin kiusattu myös ymmärtää, että hänestä välitetään. Kiusaamista ei tulisi seurata vierestä, vaan mikäli näet tai tiedät kiusaamisesta, on syytä mennä väliin tai pyytää koulun henkilökuntaa paikalle. Kiusatulle on hyvä kertoa, että hänellä on aina mahdollisuus keskustella asiasta. Näin kiusattu uskaltaa puhua kiusaamisesta ja tarvittaessa hakea apua. On hyvä myös kertoa, että avun hakeminen on tärkeää ja suotavaa.

Yksn jättäminen ei ole suotavaa

Kiusattua ei tulisi jättää omiin oloihin. Kiusatulle on annettava tarpeeksi paljon tukea ja ymmärrystä, jotta kiusattu välttäisi eristäytymisen tunteen. Koulukiusaajilla on tapana eristää kiusattu, jotta kiusaaminen voisi jatkua huoletta. Koulukiusaaja tarvitsee yleisön, joka seuraa kiusaamista. Kun näet koulukiusaamista älä provosoi kiusaajia vaan pyydä kiusattua isompaan ryhmään, jotta hän ei jäisi yksin. Kiusaaja ei yleensä jatka kiusaamista, jos hän ei saa huomiota.

Auta kiusattua löytämään tietoa

Kiusatulle on hyvä kertoa mistä hän löytää tietoa koulukiusaamisesta. Kiusatulle on hyvä esimerkiksi kertoa aiheeseen liittyviä

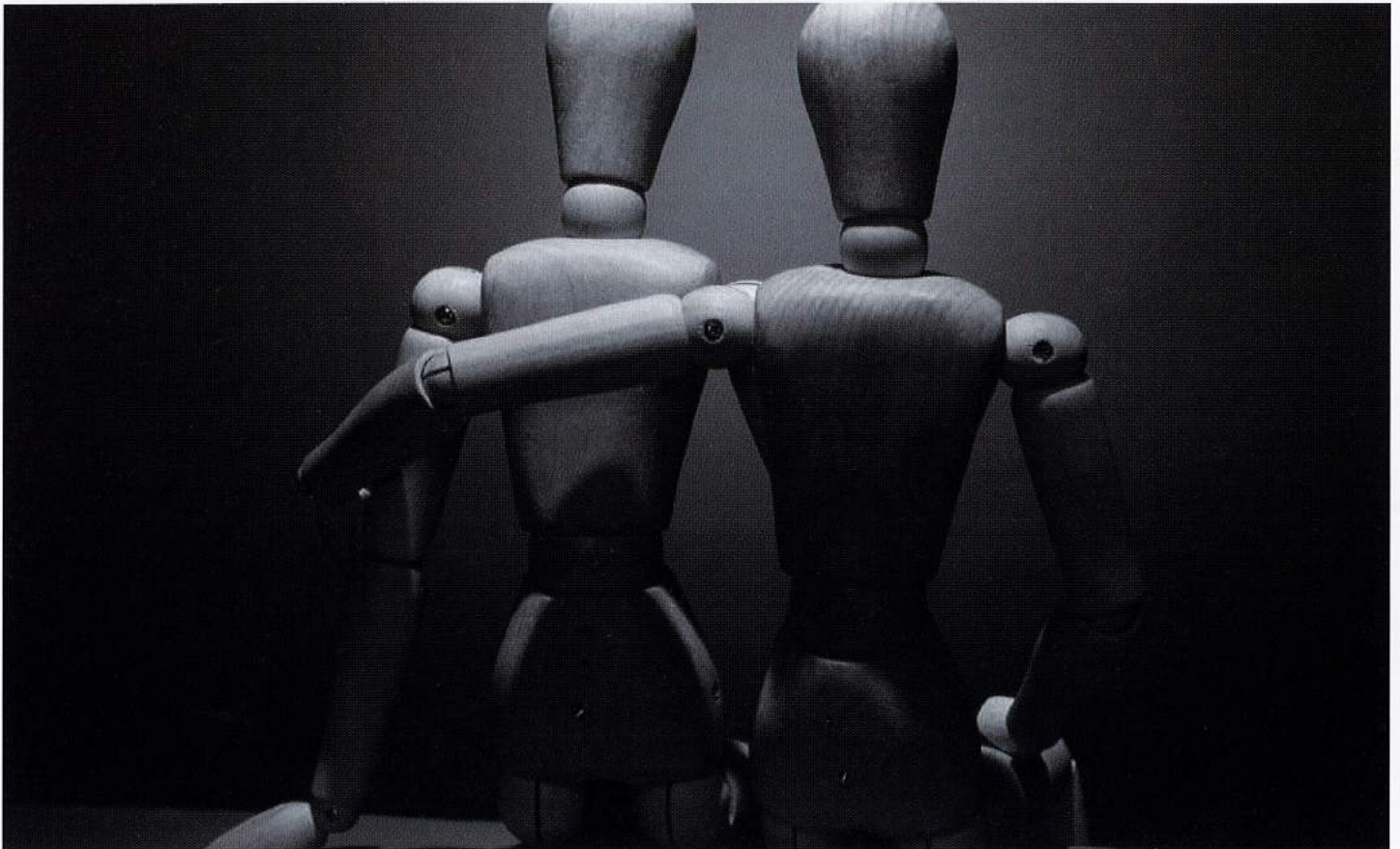
nettisivuja, tai kertoa vaikkapa Kouluturvaa -lehdessä ja tukipuhelimesta. Kiusatulle voi olla helpompi puhua tukipuhelimeen kuin läheiselle tai tutuille. Kiusattu voi myös kirjoittaa sähköpostia, mikäli hän ei halua puhelimitse käydä asiaa läpi. Kiusatulle kannattaa kertoa omia kokemuksia tai kavereiden kokemuksia koulukiusaamisesta. Näin kiusattu ei tunne oloa yksinäiseksi asian kanssa.

Apu oltava lähellä

Suurin ongelma avun antamisessa on siinä, että apua ei ole välttämättä aina saatavilla. Usein kiusaajat aloittavat kiusaamisen, kun saavat tähän oivan mahdollisuuden. Tällainen mahdollisuus saattaa esimerkiksi olla silloin, kun kiusattu on yksin. Apua on tällöin vaikea saada ja kiusaamisesta ei välttämättä mene kenenkään tietoon, jos kiusattu ei puhu asiasta. Mikäli epäilet, että koulussasi kiusataan oppilasta. Tarkkaile oppilasta, jos sattuisit huomaamaan kiusaamista. Jos näin tapahtuu, puutu välittömästi tai ilmoita asiasta välittömästi koulun henkilökunnalle.

Milloin leikkiminen muuttuu kiusaamiseksi?

Usein kun kiusaamiseen puututaan, kiusaajat tokaisevat vain "sen olleen leikkiä". Kiusatun kanssa on keskusteltava asiasta ja kysyttävä miten hän todellisuudessa koki tilanteen. Keskustelua ei kannata käydä kiusaajien lähistöllä, sillä kiusattu voi pelkää kiusaajia, eikä näin kerro oikeita tunteita. Kannattaa myös lukea kiusatun kehonkieltä ja reaktioita. Vaikka kiusattu ei myönnä kiusaamista, on silti syytä kertoa mistä hän saa tarvittaessa apua ja ilmoittaa asiasta koulun henkilökunnalle. Leikkiminen voi kuitenkin myös muuttua epämiellyttäväksi ja on hyvä, että oppilaalla on valmius apuun. »

Kiusaaja voi uhkailla myös auttajaa

Auttajan on huomioitava, että kiusaaja saattaa kohdistaa uhkailua ja kiusaamista myös häneen. Tällaisessa tilanteessa on syytä myös pyytää muita apuun, sekä ilmoitettava asiasta välittömästi koulun henkilökunnalle.

Mitä tehdä, jos kiusaaminen jatkuu?

Koulukiusaaminen saattaa jatkua siitä huolimatta, että asiasta on ilmoitettu koulun henkilökunnalle. Kiusaajalle on saatettu pitää asiasta puhuttelu tai hänen vanhemmilleenkin on voinut kulkeutua viestiä kiusaamisesta. Mikäli kiusaaminen jatkuu, kannattaa asia ottaa uudelleen puheeksi koulun henkilökunnan kanssa ja kertoa tästä myös kiusatun vanhemmille. Kannattaa myös mainita, että asiasta saatetaan tehdä rikosilmoitus, jos kiusaaminen ei lopu. On tärkeää, että koulukiusaamiseen suhtaudutaan täydellä vakavuudella. Ainoastaan vakavasti pidetty puhuttelu kiusaajille ja mahdollisesti koko luokalle voi estää kiusaamisen jatkumisen. Koulukiusaajan on tiedettävä, että kiusaamisella on odotettavissa vakavat seuraamukset.

Milloin tulisi hakea apua poliisilta?

Poliisilta on syytä pyytää apua siinä tilanteessa, kun koulukiusaamiseen ei puututa lainkaan, tai kiusaaminen jatkuu, vaikka asiaan on puututtu useasti. Myös väkivaltaisissa tilanteissa on syytä kutsua poliisi paikalle tai kun koulukiusaaminen täyttää pahoinpitelyn tunnusmerkit.

Kiusatulle on annettava tukea myös kiusaamisen jälkeen

Koulukiusaamisen loputtua, kiusattua ei ole syytä jättää yksin. Kiusattu kärsii usein koulukiusaamisesta johtuvista henkisistä traumaista. Tästä syystä kiusattua on tuettava myös kiusaamisen jälkeenkin. Apu voi olla esimerkiksi keskustelu kiusatun kanssa

tai vertaistuki. Kiusatun tukeminen kiusaamisen jälkeen auttaa myös ehkäisemään joutumasta uudelleen kiusaamisen kohteeksi. Kun kiusattu tuntee olonsa turvalliseksi, luottamus oppimisympäristöön palautuu.

Apua haetaan harvoin

Koulukiusattu saa harvoin apua kiusaamiseen. Ongelmana on se, että kiusatun on haettava itse apua. Koulukiusattu ei kuitenkaan välttämättä uskalla hakea apua tai häpeää avun hakemista. Tämän takia muilla kuin kiusatuilla on suuri rooli avun tarjoamisessa.

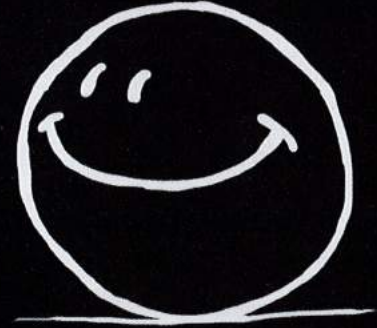
Sivusta seuraajan vastuu

Koulukiusaamisen yleisö eli muut oppilaat jakavat vastuun. Muiden oppilaiden on tunnettava vastuuta, jos he näkevät tai tietävät koulukiusaamista tapahtuvan heidän koulussaan. Usein pelko joutua kiusatuksi nostaa auttamisen kynnyistä. Tällaisessa tilanteessa kannattaa pyytää apuun myös muilta oppilailta.

Koulun henkilökunta

Parhaat mahdollisuudet koulukiusaamisen puuttumiseen on koulun henkilökunnalla. Henkilökunnalla on mahdollisuus puhutella koulukiusaajaa ja antaa tarvittavaa tukea kiusatulle. Opettajat tai rehtori voivat myös olla tarvittaessa yhteydessä kiusaajan ja kiusatun vanhempiin. Mikäli tilannetta ei saada kuriin on tarvittaessa haettava apua viranomaisilta. Opettajien on syytä tarkkailla epäiltyä kiusaamistilannetta ja kiusaajia, varsinkin kun kiusaamisesta on puhuteltu koulukiusaajien kanssa. Koulukiusaajien on tiedostettava, että kiusaamisella on vakavat seuraukset. Opettajien on myös tehtävä vanhemmille selväksi, että kiusaaminen on vakava asia. ■

**KOULUTURVAA -
TUKIPUHELIN
AUTTAA
KOULUKIUSATTUJA.**

**SOITA:
041 723 2470
PUHUMINEN AUTTAA...**

SUOMEN LAKI

KIUSATTUJEN OIKEUDET

Koulukiusatulla on oikeus käydä koulua ilman kiusamista. Koulukiusattujen oikeudet ovat kuitenkin kiusatulla heikosti tiedossa. Helsingissä toimivan asianajotoimisto Justitumin asianajaja Maria Flygare kertoo mitä oikeuksia kiusatulla on.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Oikeudet, mitä ne merkitsevät? Oikeuksilla tarkoitetaan esimerkiksi yksilön etua saada jotakin. Kun puhutaan kiusattujen oikeuksista, harva kiusattu tietää, mitä apua tai oikeudellista tukea voi hakea. Päätimme kysyä asianajaja Maria Flygarelta miten kiusattu pääsee oikeuksiinsa käsiin.

Mitkä ovat koulukiusatun oikeudet?

Jokaisella on oikeus opetukseen. Kunnalla on velvollisuus huolehtia perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle.

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Perusopetuslain 29 §:ssä vahvistetaan oppilaan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä velvoittaa koulua huolehtimaan väkivallan ja kiusaamisen estämisestä koulussa ja koulun toiminnassa. Opiskeluympäristön on tuettava oppilaan opiskelua ja kasvua. Koulun on oltava psyykkisesti, fyysisesti ja sosiaalisesti turvallinen paikka oppilaille, ja sen on tuettava heidän terveyttään.

Perustuslaki

Suomen perustuslain 7 § turvaa lisäksi jokaiselle oikeuden elämään, henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perustuslaki siis johtaa koulukiusattujen oikeudet.

Mistä tai keneltä voi hakea apua koulukiusaamiseen?

Koulukiusatun vanhempien tulisi ilmoittaa koululle heti jos he epäilevät, että heidän lastaan kiusataan koulussa. Koulun vastuulla on puuttua tilanteeseen.

Kenen tulisi auttaa koulukiusattua?

Koulu on lain mukaan velvollinen auttamaan koulukiusattua.

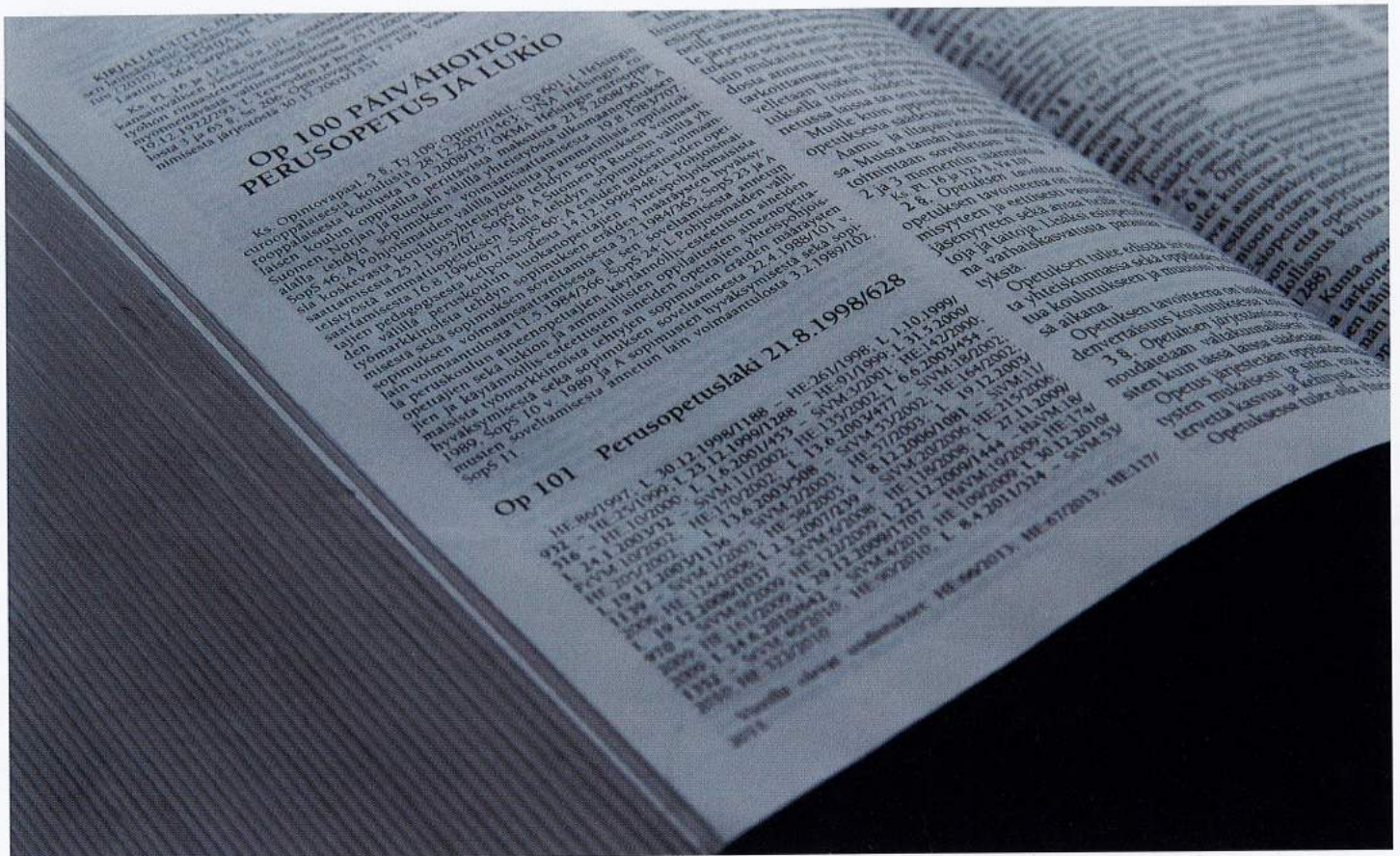
Missä vaiheessa on perusteltua ottaa asianajaja hoitamaan asiaa?

Koulukiusaaminen on monisäkeinen ongelma, jossa osapuolina ovat kiusaajan ja kiusatun lisäksi, lasten vanhemmat sekä koulu. Kun koulukiusaamiseen liittyviä ongelmia esiintyy, pyritään asiaa ensisijaisesti selvittämään edellä mainittujen tahojen välillä.

Siinä tapauksessa, että koulukiusaaminen jatkuu, muuttuu julmemmaksi tai siihen liittyy fyysisiä väkivallan piirteitä, on asiassa aiheellista kääntyä asianajajan puoleen.

Asianajajan kanssa voidaan selvittää mahdollisuus saattaa kiusaaja vahingonkorvaus ja rikosoikeudelliseen vastuuseen teoistaan. Rikoslaisa sovellettavaksi voivat tulla muun muassa pahoinpitelyä, kunnianloukkausta, ykistyiselämää loukkaavan tiedon levittämistä sekä vahingontekoa koskevat lainkohdat. »

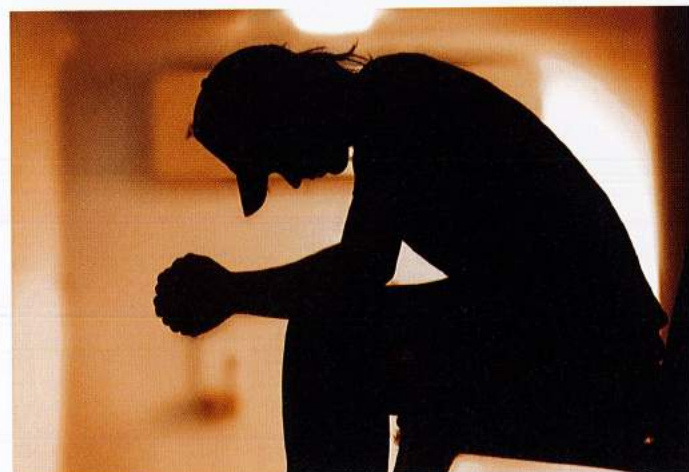
Perusopetuslain 37 §:n mukaan rehoiri vastaa koulun toiminnasta. Rehtorilla ja koulun opettajilla on lainsäädännön nojalla keskeinen vastuu koulun oppilaiden turvallisuudesta.

Koululla on velvollisuus taata oppilailleen turvallinen opiskeluympäristö. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkiin kiusaamistapauksiin on kouluissa suhtauduttava asianmukaisesti, selvitettävä ne viipymättä ja ryhdyttävä tilanteen vaatimiin riittäviin toimenpiteisiin puuttua kiusaamistilanteisiin. Asianajajan puoleen on syytä kääntyä, mikäli epäilet, että koulu ei ole puuttunut tilanteeseen asianmukaisesti.

Mitä asianajaja kustantaa?

Asianajajan kustannukset riippuvat paljon asian laadusta ja erityisesti siitä, saako asiakas oikeusapua tai, onko hänellä mahdollisesti oikeusturvavakuutusta. Mikäli asiakas saa täyden oikeusavun, ei asiakkaalle luonnollisesti aiheudu asiassa mitään asianajokuluja.

Kuka maksaa kaikki kustannukset?

Mikäli asiakkaalla on oikeus oikeusapuun, maksetaan asianajajan palkkio valtion varoista. Oikeusturvavakuutuksesta asiakkaalle jää maksettavaksi omavastuuosuus. Yleensä kuitenkin asiakkaan maksettavaksi jäävät asianajokulut vaaditaan vasta puolelta ja vahingon aiheuttajalta.

Voiko kiusaajalta tai hänen perheeltään vaatia rahallista vahingonkorvausta?

Kyllä voi. Myös koulu tai kunta voi joutua tietyissä tilanteissa vahingonkorvausvelvolliseksi.

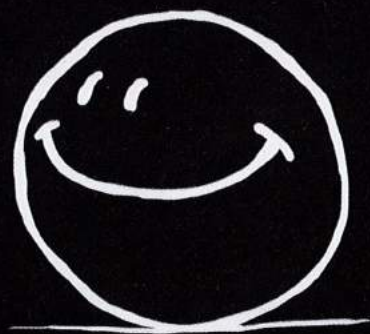
Voiko koululta, valtiolta tai vakuutusyhtiöltä vaatia rahallista korvausta?

Koululta tai valtiolta voi vaatia vahingonkorvausta siinä tapauksessa, että vahinko perustuu koulun laiminlyöntiin tai virheelliseen menettelyyn.

Mistä saan tarvittaessa lisätietoa ja mistä teidät löytää?

Jos epäilet, että tarvitset asianajajaa koulukiusaamiseen liittyvisissä asioissa, voit olla suoraan yhteydessä Justitumin verkko-osoitteen kautta www.justitum.fi. Toimistomme sijaitsee Helsingissä, osoitteessa Bulevardi 12, 00120 Helsinki. Autamme mielellämme koulukiusaamiseen liittyvissä tapauksissa. ■

**KOULUTURVAA -
TUKIPUHELIN
AUTTAA
KOULUKIUSATTUJA.**

**SOITA:
041 723 2470
PUHUMINEN AUTTAA...**

KIUSATAANKO LASTASI?

Koulukiusattu lapsi ei välttämättä kerro vanhemmille koulukiusaamisesta. Aihe voi olla lapselle vaikea. Kun lasta kiusataan koulussa, on kiusaamiseen puututtava välittömästi. Epäiletkö, että lastasi kiusataan koulussa?

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Lapsi ei halua mennä kouluun, jopa herääminen tuntuu raskaalta. Tämä voi johtua siitä, että koulussa odottaa taas uusi ikävä päivä. Koulussa kiusataan, sisältä ahdistaa. Kuitenkin lapsi hymyilee, kannattaako silloin epäillä koulukiusaamista?

Kiusaaminen voi näkyä jo päältä päin

Lapsi voi olla jatkuvasti allapäin. Lapsi ei enään hymyile tai iloitse, hän voi jopa itkeä. Myös hiljaisuus voi olla merkki koulukiusaamisesta. Lapsi käyttäytyy erikoisesti, eikä välttämättä halua puhua kouluasioista. Jos epäilet koulukiusaamista ole yhteydessä koulun henkilökuntaan ja tiedustele lapsesi koulunkäyntiin liittyvistä asioista.

Poikkeava käytös

Koulukiusaamisen uhri voi käyttäytyä erityisen poikkeavasti. Tämä voi näkyä esimerkiksi yhtäkkisenä suuttumisena tai vaikenemisena. Kouluun lähtemisessä voi olla merkkejä. Lapsi saattaa hidastella kouluun lähtemistä tai nukkua pitkään. Poikkeukselliset kouluajat ja -reitit voivat olla myös merkki koulukiusaamisesta. Lapsi voi myös käyttäytyä aggressiivisesti opettajiaan tai vanhempiaan kohtaan.

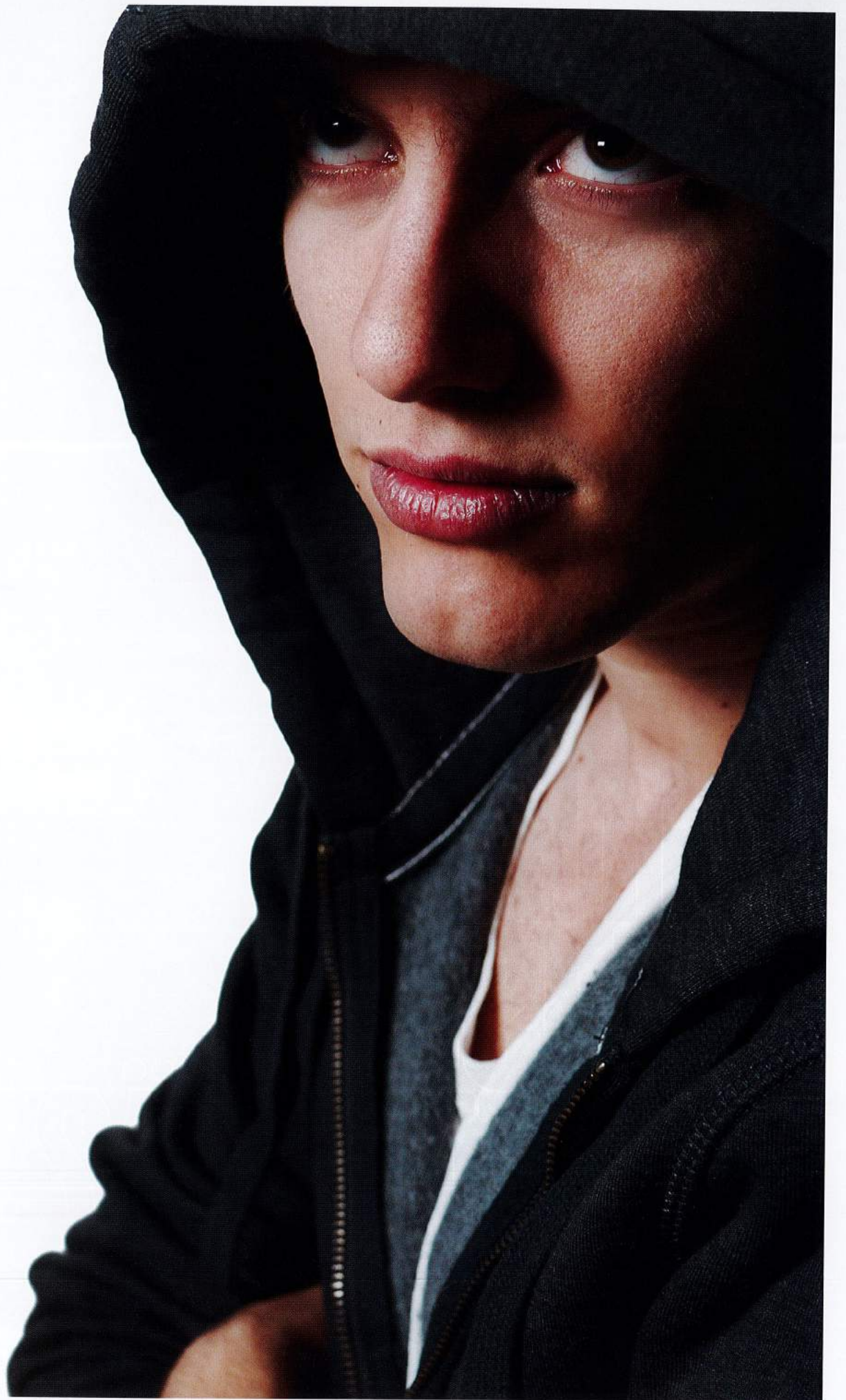
Poikkeava käytös voi olla myöskin päivätai yökastelua taikka ylimyöhään valvomista tai unettomia öitä.

Tavarat voivat kertoa paljon

Koulukiusaaminen saattaa näkyä myös lapsen hallussa olevista tavaroista. Esimerkiksi lapsella voi olla rikkiäisiä vaatteita, jotka ovat rikkoutuneet kiusaamisen yhteydessä. Hyvin yleinen merkki on myös kadonneet tavarat. Koulukiusaajat ovat esimerkiksi voineet ottaa lapsen kännykän luvatta omaan käyttöönsä. Lapsi saattaa myös vältellä uusien vaatteiden käyttämistä koulussa, sillä lapsi saattaa pelätä niiden rikkoutuvan koulukiusaamisen yhteydessä.

Tutki ja puhuttele lastasi

Koulukiusaaminen saattaa olla myös väkivaltaista. Kannattaa tutkia lasta, ja katsoa löytyykö lapselta mustelmia, naarmuja tai muita kolhuja. Tarkista myös lippiksestä, piposta tai hupparin hupusta, onko lapselta voinut lähteä suuria määriä hiuksia. Samoin kannattaa käydä vaatteet läpi, ja katsoa löytyykö tahroja esimerkiksi verestä tai syljestä. Koulukiusattu voi sisältä pahoin. Tämän takia »

MITEN TULISI MENETELLÄ?

lapsi saattaa oireilla esimerkiksi oksentelemalla. Lapsi saattaa myös valittaa pääkipua tai vatsankipua, tai ihottumaa. Lapsi voi alitajunnassa hakea vanhemman turvaa, kuitenkin kertomatta tarkalleen mistä on oikein kysymys. Lasta kannattaa puhutella, ja kysyä mistä esimerkiksi mustelmat ovat tulleet. Selityksenä saattaa olla välitunnilla kaatuminen, tämän takia kannattaa vielä tarkistaa koulusta, onko koulunkäynnissä tapahtunut mitään poikkeavaa lapsesi kohdalla.

Miten tulisi menetellä?

Koulukiusaamisen merkit ovat usein tulkinnanvaraisia. Tästä huolimatta on hyvä tarkistaa asia välittömästi. Mikään ei ole pahempaa kuin toivoa, että kyseessä on ollut jotain muuta kuin koulukiusaamista. Ensimmäisenä askeleena on lapsen puhuttaminen. Lapselta on tiedusteltava ensin hienovaraisesti mitä koulussa tarkalleen tapahtui. Anna lapsesi kertoa rauhassa, ja kysele lisää tarvittaessa. Jos lapsen kertomuksessa on aukkoja tai huomaat kehonkielestä, että jokin on pielessä, kysy lapselta suoraan asiasta. Näytä lapsellesi, että olet hänen tukena ja haluat auttaa. Anna lapsesi ymmärtää, että koulukiusaaminen pitää aina selvittää. Yritä myös puhutella lapsesi kavereita ja koulun henkilökuntaa. Ilmoita myös koulun henkilökunnalle epäileväsi, että lastasi kiusataan koulussa.

Opettajan rooli

Varmista, että opettaja ottaa asian vakavasti. Jos opettaja vähättelee tai välttelee vastuuta, ota suoraan yhteyttä rehtoriin. Tarvittaessa voit ilmoittaa asiasta viranomaisille, mikäli koulun henkilökunta ei ota asiaa vakavissaan.

Pyydä ammattiapua

Fyysinen koulukiusaaminen voi jättää lapsen jälkiä. Mikäli

huomaat, että lapsellasi on mustelmia tai muita ruhjeita, pyydä lääkäriä katsomaan, ja muista ottaa ruhjeista lääkärintodistus. Pyydä myös, että lapsesi saa tarvittavaa henkistä hoitoa, mikäli tilanne vaatii. On myös tärkeää, että lapsesi saa myös apua koulukiusaamisen jälkeenkin.

Tee rikosilmoitus väkivallasta

Koulukiusaajat voivat käyttää myös väkivaltaa. Jos lapseesi on koulukiusaamisen yhteydessä käytetty väkivaltaa, tee asiasta rikosilmoitus. Kyseessä voi olla pahoinpitely. Samoin rikosilmoitus kannattaa tehdä tahallisesta tai tuottamuksellisesta vakavasta vammasta, jonka lapsesi on voinut saada koulukiusaamisen yhteydessä.

Oman käden oikeus ei kannata

Selvittelyjen tai puhuttelujen jälkeen on saattanut tulla ilmi, kuka lastasi on kiusannut. Vältä selvittämästä välejä oppilaitoksen ulkopuolella kiusatun vanhempien kanssa. Myös erilaisiin kostotoimenpiteisiin ei ole syytä ryhtyä. Sinun on kuitenkin vanhempana osattava näyttää lapsellesi, että koulukiusaaminen on väärin. Vältä myös kiusaajan nimittelyä tai muuta sopimatonta käytöstä. Sinun on myös ymmärrettävä, että myös kiusaaja on lapsi.

Ole lapsesi tukena jatkuvasti

Koulukiusaamisen loputtua, jatka lapsesi tarkkailemista ja tukemista. Koulukiusaaminen voi jatkua myös pitkänkin tauon jälkeen. Tällöin lapsesi koulussa koulukiusaamista vastustavaa työtä tehdään liian vähän, eikä kiusaaja ole viime kerrasta ymmärtänyt täysin seuraamukset. Varmista, että lapsesi luokassa ymmärretään kuinka vakava asia koulukiusaaminen on. ■

NETIKETTI

NETIKÄYTTÄYTYMINEN

Mikä on netiketti? Netiketillä tarkoitetaan tietoverkossa tapahtuvan viestintään liittyvällä epävirallisella sopivuussäännöllä. Kyseessä on siis ohjeisto netikäyttäytymiseen.

Netiketti korostaa kohteliaisuutta nettiviestinnässä. Netissä kirjoittaessa esimerkiksi keskustelupalstalle tai kommentoitaessa sosiaalisessa mediassa, helposti unohtuu, että muut käyttäjät ja vastaanottajat ovat oikeita ihmisiä. Itse ilmaisun kynnyks on huomattavasti pienempi kuin kasvotusten käytävässä keskustelussa, sillä verkossa voi asioida nimettömästi. Kirjoittajan tulisi ottaa myös lukija huomioon.

Lähde: Wikipedia - Netiketti

KEHONKIELI PUTTUU

Verkossa kirjoittaessa on muistettava, että lukijan ja kirjoittajan väliltä puuttuu kehonkieli. Tämä tarkoittaa sitä, että lukija voi ymmärtää tekstin nimenomaisesti. Kirjoittaja ei esimerkiksi pääse vaikuttamaan tekstin sävyyn omalla kehonkielellään tai ilmeillään. Lukija voi olla esimerkiksi eri arvot omaava tai eri kulttuuri-taustainen, kuin kirjoittaja. Tästä syystä lukija voi ymmärtää viestisi sisällön väärin.

Ymmärrettävän ja hyvän tekstin tai viestin kirjoittaminen vaatiikin lukijalta hieman pohdiskelua. Hyvä teksti ei loukkaa lukijaa.

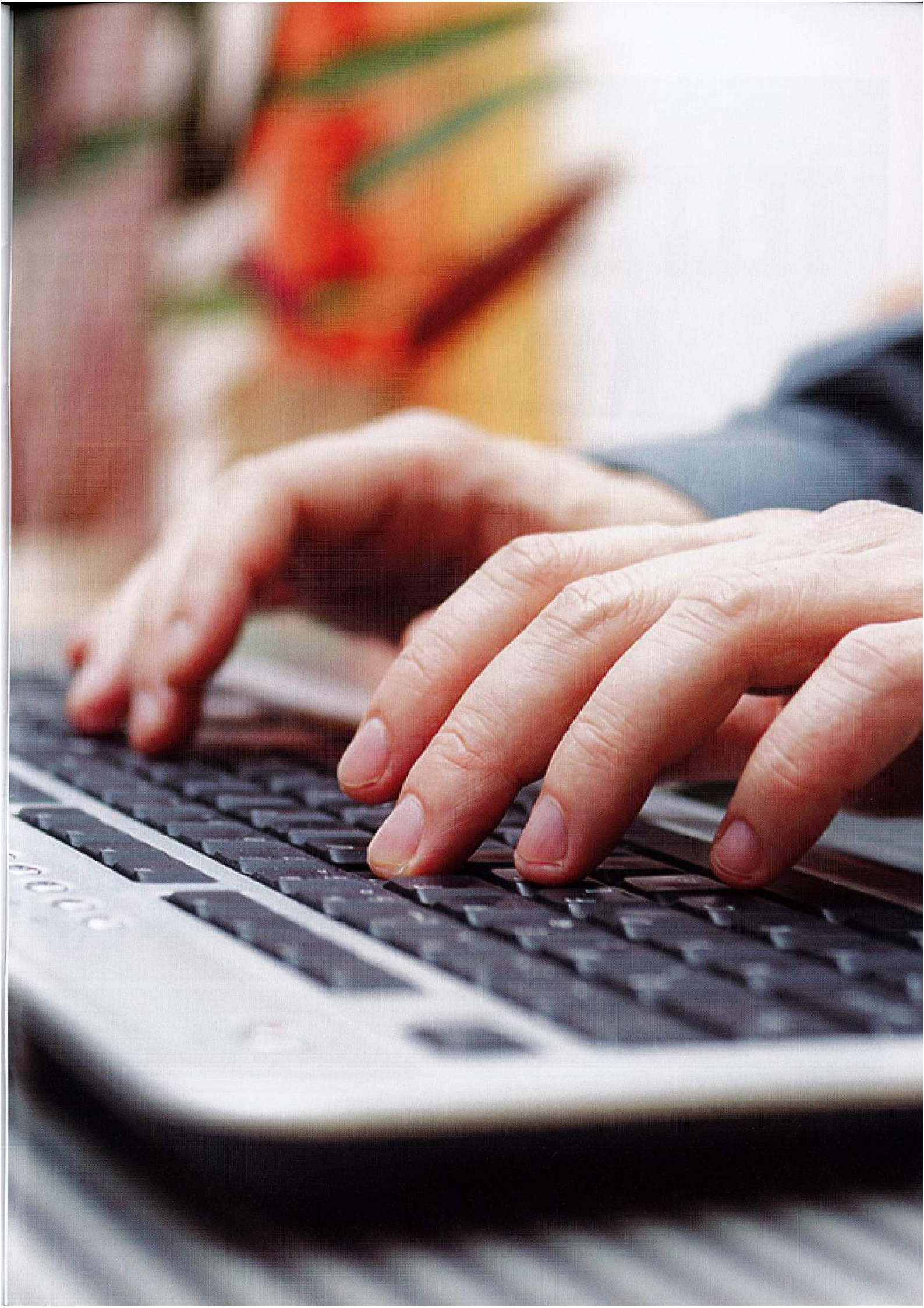
Mieti miten kirjoitat...

ÄLÄ KIRJOITA PAHAA

Kirjoittajan kannattaa välttää loukkaavia, herjaavia tai asiattomia ilmaisuja. Netissä vietetään paljon aikaa. Aikaa viettävät niin lapset kuin aikuiset. Vaikka haluaisit kohdistaa viestisi sisällön aikuisille, voi kuitenkin lukijana olla lapsi. Tämä täytyy muistaa myös kirjoittaessa. Lapsi yleensä oppii näkemästään, ja pahimmassa tapauksessa oppii kirjoittamaan asiattomia ilmaisuja.

Netiketin toimivuus riippuu sen noudattamisesta. Jos kaikki noudattaisivat pelisääntöjä, olisi netti mukavempi ja vähemmän loukkaavampi ympäristö.

Netin on oltava mukava ja turvallinen paikka

TELTTA PYSTYYN KESÄLLÄ

Telttailu on kivaa aikuisille ja lapsille. Lumen sulatessa ja sään salliessa telttailu käy ajankohtaiseksi. Teltan pystyttäminen voi olla haasteellista, ja pikakurssi voi olla paikallaan. Mikäli olet festivaaleilla tai patikoimassa perheen kanssa, Miksu opettaa ison teltan pystyttämisen á la varusmies -opeilla.

TEKSTI: MIKSU KULECHOV

Haluatko pystyttää teltan? Se on helppoa. Teltan pystyttäminen kesällä mökin pihalle tai minne tahansa onnistuu helposti. Päätoimittaja paljastaa varusmiehen opit teltan pystyttämiseen.

Valitse alue minne pystytät teltan

Teltan voi pystyttää jokamiehenoikeudella väliaikaisesti käytännössä mihin tahansa yöksi tai pariaksi. Tarvittaessa voit pyytää maanomistajalta lupaa tai katsoa netistä hyviä telttailu-alueita. Usein festivaali- ja retkeilyalueilla on erikseen varatut telttailu-alueet, jonne teltan pystyttäminen on suotavaa. Pystyttäessä telttaa huomioi kuitenkin turvallisuustekijät.

Telttapaikan valitseminen

Teltan pystyttäminen onnistuu helposti puiden läheisyyteen. Kun pystytät teltan puiden lähistöön, voit käyttää puita maakiiloina ja voit lisäksi sitoa osan kulmanaruista puiden alaosaan. Puita voi käyttää myös hyväkseen erilaisilla naruilla. Voit näin tulettaa tai kuivattaa vaatteita naruilla. Voit myös laittaa teltan alle havun- tai kuusenoksia, jotka estävät kosteutumista.

Teltta pystyyn!

Itse teltan pystyttäminen on hyvin yksinkertainen homma. Tarvitset vain teltan ja mahdollisesti vielä telttakaminan, vuodenaista ja säästä riippuen. Telttakamina helpottaa varsinkin kylmenevää syksyä pitkin. Teltan perusominaisuudet ovat joko runko tai erilliset runkokepit, jotka lyödään maahan kiinni. Teltan pystyttäminen yksin on mahdollista, mutta haastavaa. Teltan pystyttämisessä onkin suotavaa pyytää apua tai tehdä yhdessä porukalla.

12-hengen kaminateltoa pystyyn

Kaminatellassa on todennäköisesti 8 runkokeppiä. Aloitetaan siitä, että 8 ihmistä ottavat aluksi kiinni jokaisesta kulmasta. Tämän jälkeen joka toinen henkilö päästää kulmasta irti ja tällöin muodostuu neliö. Henkilöt, jotka päästivät irti teltasta, ottavat sitten runkokepit ja laittavat ne siten neliön kulmiin. Eli teltan kulman yläreijästä ja tarvittaessa alareunoista kiinni maahan. Sitten nämä jäljelle jääneet pitäjät voivat painaa näitä neljää runkokeppiä maahan. Neliön yläreunoista lähtevät narut voidaan laittaa laittaa kiilloilla kiinni maahan tai puun alareunaan.

Kiilojen kiinnittäminen maahan

Kiilojen koko vaihtelee teltan koon mukaan. Kiiloja voi lyödä maahan kiinni niin, että ne osoittavat 90 astetta pois teltasta. Jos maan alla on isompi kivi, tee tällöin solmu kiilan alapuolella ja vedä narua 20 cm teltan yläreunaan päin ja tee solmusta löysä. Löysät solmut jakavat teltan painoa. Voit etsiä isomman kiven ja laittaa kiven kiilan alasolmuun ja teltan väliin. Tämä estää yllätyksiltä, jos yöllä tuulee.

Kamina

Kaminan tarkoituksena on lämmittää telttaa sisäpuolelta. Kaminan viereen on hyvä varata litran verran sammutusvettä. Kaminan koosta riippuen, kaminaan lisätään pieniä puita 15-20 minuutin välein. Kylminä iltoina telttaan kannattaa sopia isommalla porukalla kaminavuorot puun lisäämistä varten.

Makuupussit

Makuupussien sisämateriaalit keräävät lämpöä kehosta, tämän takia makuupussissa kannattaa nukkua alusvaatteissa. Muutoin kehosta tuleva lämpö jää vaatteisiin, eikä lämmitä makuupussia. Hyviä telttailuretkiä kaikille! ■

**KOULUTURVAA -
TUKIPUHELIN
AUTTAA
KOULUKIUSATTUJA.**

**SOITA:
041 723 2470
PUHUMINEN AUTTAA...**

KOULUTURVAA

NOLLATOLERANSSI KOULUKIUSAAMISELLE